

757305

121

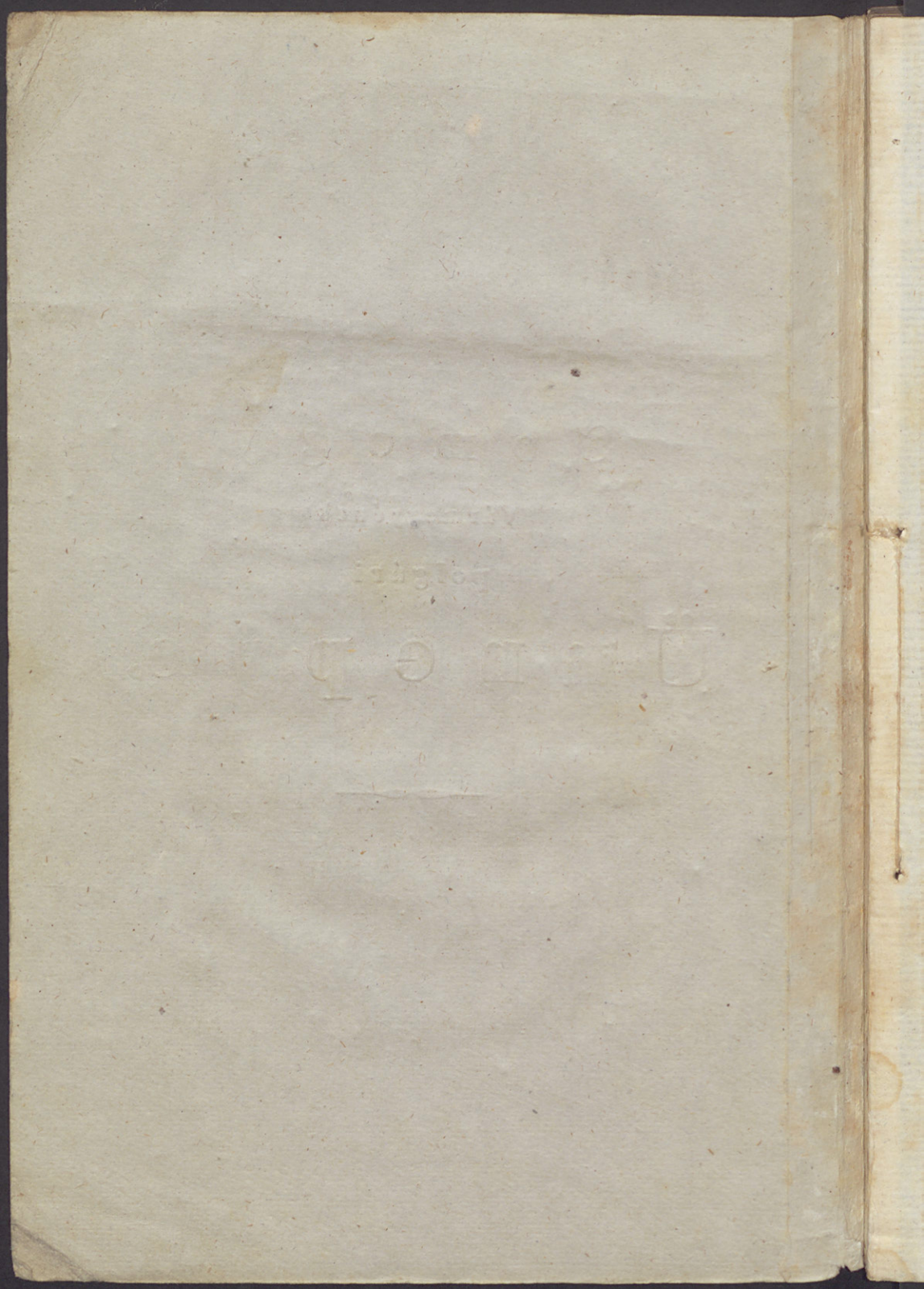
S o m o g y

Vármegyének

polgári

Ü n n e p j e.

854.

S o m o g y
V á r m e g y é n e k
polgári Ünnepe

az 1832-ik esztendei Tavasz
e l e j é n.

Midőn Május 4-ső napján

Méltóságos

Kapos - Mérei

Mérey Sándor Úr,

Cs. Apostoli Királyi Ó Felsége Arany Kulcsos Hive,
Aransarkantyús Vitéze, Udvari Tanácsossa,
és a' Királyi Személyes Jelenlét
Törvényszéki Helytartója,

mint

F ő - I s p á n y

Somogy Vármegyének Kormányja
általvette.

P e s t e n , 1832.

Esztergami K. Beimel József betűivel.

1870
1870
1870

A' gyönyörű Tavasz bájos lehelettel
mindeneket új életre ébresztvén: a' mi
a' Télnek pihentető karjai között szuny-
nyadozott, ismét létet kap, igéző
szépséggel telnek el a' hegyek, és völ-
gyek, virágokkal bujálkodnak az erdei
és kerti fák, ifju zöld szinnel vonattak
be a' rétek, 's a' fagyok erőszakitol fel-
szabadult Patakok kellemetes csörgede-
zéssel árasztják éltető nedveiket; öröm-
telve ugrándoz a' kieresztett nyáj, 's az
ismét megérkezett Tavaszért víg zenge-
dezéssel hálálkodik a' tollas nép; egy
szóval, minden örül az ismét megújult
Természetnek, 's az ő jóltévő sugárit
egyeránt árasztó Napnak, háláadó Ünne-
pet szentel.

Somogyság, — hajdani Kupa vezér
tartománya, — kettős örömmel tellett el,
midőn a' Haza szeretett Attya, 's a' Magya-
rok jóltévő napja, egyik sugárát fölötte
kiárasztá; kiárasztá igen is, midőn ün-
nön Felséges Személyének Törvényisé-

ki Helytartóját, Somogynak Fő-Ispányjává, midőn MÉREYT Somogyi Ivadékot, Rokonjai közé rendelé.

Igaz ugyan, hogy Ő Méltósága már a' mult Esztendő végső napjain jegyeztetvén ki eme Hivatalra, szive vonzása szerint minél előbb ohajtott volna székebe ülni, mivel azomban Országos Hivatala által vissza lett tartóztatva, a' Tavasz kezdetével kívánta Somogy kormányát minden pompás szertartás nélkül átalvenni.

Ennek következtében a' Karok, és Rendek sem kívántak pompázni, hanem az érdemekkel tellyes, jeles, és szerény férjfiut egyenes, tiszta, és rokon szívvel várták.

Április 29-én Pest felől a' Sión lévő Juti Révhez érkezvén Ő Méltósága, ottan az Április 2-ki köz Gyűlés végzése szerint Jeles Kiküldöttség által fogadtatott, megköszöntetett, és minekutánna Ő Méltósága szokott lelkes válaszát adta, Ádándra elkésértetett, a' hol azon éjszakán által meg is maradt; Április 30-kán Nágocson ebédelvén délután négy óra tájban a' Kaposi határral szomszéd Zaranyi Majorhoz ért, hol ott Másod Al-Ispány

T. Nadasdi Sárközy István Úr vezérlése alatt ismét egy jeles Küldöttség által fogadtatott, 's ottan ugyan Másod Al-Ispány Úr által különös Beszéddel megtiszteltett, 's meghivattatott, mellyre ÓMéltósága viszonti beszéddel felelt; innét a' Megyei Lovas katonáknak előllyargalása, és számos önnön vállalkozott nemes és fő rangú Lovagoknak, 's több Uraságoknak késéreték mellett Kapos várrá délután 5 órakor megérkezett; a' város utszáján tisztelkedve állottak egy felől a' Megye Hajdui, és Kapos városa formaruhás polgárjai, más felől a' Megye Pandurjai; minden felekezett a' maga Zászlója alatt; továbbá a' kis, és nagyobb iskolabeli Tanulók kormányozójok, és oktatójok vezérlések alatt, kezeikben zöld ágokat, és osztályonként Zászlókat lobogtatván; nem különben a' városbeli Mesterségi Egyesületek is sorba kiállva tisztelkedtek; ez alkalommal többféle versettek osztattak ki. — A' Zsidók is Magyar 's Német versekkel 's muzsika zengedéssel mutatták be Tíz Parancsjokat. A' mozsarak valamint a' Szentegyház mellett, ugy az általellenbe lévő dombokon

is folyvást durrogtak, 's így végre szüntelen Éljen kiáltások között, beért Ó Méltósága a' Megye Tanács Házába, hol is a' Lépcsők elejénél Első Al-Ispány Úr Tekintetes Nagy Attádi Czindery László Úr vezérlése alatt egy fényes Küldöttség által, mellyhez több Uraságok is kapcsolódtak, tiszteltetett meg, mellynek nevében Tekintetes Fő-Jegyző Nadasdi Sárközy Albert Úr által rövid de velős Beszéddel hivattatott meg a' Karok, és Rendek Társaságában; és szállásába, hová csak ugyan számos Urak által bevezetve, fáradságos utazása után pihenés végett egyedül maradt.

Kevés nyugodalom után a' Megyei Tisztviselő Urak mutattattak be Ó Méltóságának Első Al-Ispány Úr által, azután pedig a' vidéki Megyék, nevezetesen: Baranya, Bars, Fehérvár, Hont, Kőrös, Nyitra, Nógrád, Pest, Tolna, Vass, Verőtze és Veszprém Vármegyék számos tagokból álló fényes Választmányai; nem különben az ezen Megyében fekvő Katonai Tiszti Kar, még is messze vidékekről, nevezetesen: Arad, Esztergam, Komárom, Torontál, Trentsén és Zala

Vármegyékből ezen polgári Ünnepre ide érkezett, ugy az itten lakozó számos Uraságok, valamint szinte a Gyóri Tudományos kerületbeli Fő Kormányozó Úr is a Kaposvári Iskolai oktató Kart bemutatva, 's hathatós beszéddel ajánlva mentek Ő Méltóságának tiszteletére, kitől különös nyájassággal, és szeretettel fogadtattak, 's viszont megtiszteltettek.

Más nap, t. i. Május 1-ső napján reggel üdején ismét több, és ujjabban érkezett Követ Uraknak 's más Egyházi, és Világi különféle rendű Uraságoknak ugy a Megyebéli Árvák Küldöttségének, és Ügyészi Karnak Tisztelkedéseiket fogadta el Ő Méltósága, kit az Árvák Küldöttségének Elölülője Tekintetes Sárdi Somssich Miklós Tábla Biró, és az Ügyészi Kar vezérje Tekintetes Katskovics Mihál Tábla Biró és több Uradalmak Ügyviselője különös beszéddel üdvözölt meg, mellyre Ő Méltósága rövid, de fontos felelettel válaszolt.

Azomban gyülekezett a sokaság, és a nagy Palota minden rendű 's című Urakkal, a Kar pedig számos Asszonyságokkal, megtellett.

Tíz óra tájban Első Al-Ispán Úr elő-
 ülése alatt a' köz Gyűlés kezdetét vette,
 's Ő Méltóságának meghívására Fő Tisz-
 telendő Smodis Veszprémi Kanonok szó-
 nokságával választmány rendeltetvén, 's
 ez által Ő Méltósága a' Fő-Ispány Úr meg-
 hívattatván 's a' Palotába bevezettetvén
 többszöri Éljen kiáltással fogadtatott, és
 minekutánna Nagy Méltóságu, és Fő Tisz-
 telendő Horváth János Fehérvári Püspök
 Ő Kegyelmessége előmondása után Es-
 küvését letette, Fő-Ispányi székét elfog-
 lalta; ez után felolvastatott Felsőleges Ki-
 rályunk' Rendelő-Levele, melly által Ő
 Méltósága sok jeles, és a' Levélben is
 előszámlált Érdemei tekintetéből So-
 mogy Vármegye Fő-Ispányának nevez-
 tetett, mellynek végeztével ismét sok
 Éljen kiáltások harsogtak; lecsillapod-
 ván végre a' szíves öröm lármája, Ő Mélt-
 ósága a' jelenlévő sokasághoz gyönyörű
 ékes szólással kikészített gyökeres erejű
 Beszédet tartott, mellyre a' Közönség ne-
 vében Első Al-Ispány Úr az üdö lelke
 szerint jeles fontossággal felelt, utóljára
 pedig Fő-Jegyző Úr az érzemények ve-
 lős kifejezésével válaszolt.

Ezek után a' Köz-Dolgok elintézéséhez kezdettek az együtt lévő Karok, és Rendek.

Ugyan ezen Polgári Ünnepe alkalmára halasztatott az ezen Megyei Nemességnek adakozásával, 's az Adózó nép erejével újjonnan épült, 's a' „KÖZJÓ„nak szentelt Megyei Tanátház Alapkövének letétele is: melly Tárgy eránt az Építő választmány Elölülője Méltóságos Ladányi Gróf Schmeidegg József Királyi Kamarás Úr jeles Beszédet tartott, 's az Alapköbe elteendő Emlék-Irást, melly Kaposfi Mátyás Hites Ügyész Úr könnyű keze által Pergamenre ékesen, és a' Megye Czimere oda rajzolásával készitetett, előmutatta, melly is felolvastatván övegebe záratatott, 's Fő-Ispány Úr Ó Méltósága által a' temérdek sok Uri vendégek jelenlétekben az a' végre készült Helyre letétetett, 's befalaztatott, és ezen szer-tartás után a' Gyülekezeti széllel oszlott.

Este a' Város kivilágosítatott; és a' Vármegye Háza, Uraság Kastélya, a' Város Házai, 's több jelesebb Házak elmés értelmű felirásokkal diszesítve, a' Templom szabad helyén pedig egy Pira-

mis állott, mellynek három oldalán hasonlólú díszes felirások voltak.

A' Zsidók a' Kaposvizén túl fekvő gyöpön állították fel Mozessek Tábláit, 's azokat jelesen ki is világosították.

A' Várossal állaellenbe lévő egyik dombon pedig külömbféle tüzi játékok szemléltettek.

Az üdő ez napon különösen kedvezett. — A' mozsarak mind a' dombokon, mind az Egyház mellett szüntelenül durrogtak, közbe közbe pedig a' városi polgári Csapat apró fegyverei ropogtak, 's a' sok Éljen kiáltozásnak vége hossza nem volt.

Játékszíni előadás után kezdődött a' Megye nagy Palotájában a' Táncmulatság, mellyben minden Rendü Urak, Asszonyságok, 's Kisasszonyok szíves részt vettek.

Következnek az ezen alkalommal mondott Beszédek, és tett Felirások.

1. A' Juti Révnel Fő-Tisztelendő Balassa Gábor Veszprémi Kanonok Úr által mondott Elfogadó-Beszéd.

2. Ó Méltósága Fő-Ispány Úr által mondott Válasz.

3. A' Zaranyi Majornál T. Sárközy István Másod Al-Ispány Úr által mondott Beszéd.

4. Ő Méltósága Fő-Ispány Úrnak Viszon - Beszédje.

5. A' Megye Tanács háza Lépcsőjénél T. Sárközy Albert Fő Jegyző Úr által előadott Beszéd.

6. T. Somssich Miklós Tábla Bíró Úr Beszédje, midőn Elölülése alatt foglalatoskodó Árvák Kiküldöttségét Méltóságos Fő-Ispány Úrnak bemutatta.

7. T. Katskovich Mihál Tábla Bíró Úr Beszédje, midőn az Ügyvédi Kart Méltóságos Fő-Ispány Úr eleibe vezette.

8. Méltóságos Fő-Ispány Úr által a' Nagy Gyűlésben tartott Fő Beszéde.

9. Tekintetes Czindery László Első Al-Ispány Úr által tartott félelő Beszéd.

10. T. Sárközy Albert Fő-Jegyző Úr által mondott berekesztő Felelet.

11. Méltóságos Gróf Schmidegg József Úr Beszédje a' Megye új Palotájának alapköve letétele alkalmával.

12. Somssich Lórintz, és Hertelendy Károl Kaposi Iskolai Tanulók magyar, és deák Üdvözlése.

13. A' kivilágosításkor előlfordult Felírások.

1.

*Fő Tisztelendő BALASSA GÁBOR
Veszprémi Kanonok Úr Beszédje, a
Juti Határ szélén.*

Méltóságos Császári Királyi Ka-
marás, Udvari Tanácsos, Perso-
nalis és Fő-Ispány Úr!

Küldöttyei vagyunk a' Nemes Megyének,
mellynek Fő-Ispányi Kormányát, dü-
csően uralkodó Koronás Királyunk leg-
magasabb kegyelme Méltóságodra bizni
méltóztatott: hogy határ szélén Megyé-
nek azon határtalan Tisztelet 's legőszin-
tébb örvendezéseknek, mellyek méltó
fogadtatása végett Méltóságodnak Küldő-
ink kebeleibe buzgón forranak, lennénk
előleges Tolmátsai.

Engem érvén Méltóságos Uram a' sze-
rentse ezeknek magyarázására, érzem

minden gyengeségem mellett is, melly könnyű, mi édes ebéli tisztelkedésem, akár tekintsem Méltóságodnak fényes érdemeit, akár Küldőimnek érzéseit aranyozzam: mert azok olly tündöklők, hogy magasztaltatások önként pörög nyelvemre; — áradozólag ömledezők ezek.

Ugyan is: ha dicsőség, — pedig nagy dicsőség, Eldődinek kép-szobraiban a' Történetek kötetiben jelelt nagy erkölcsök; 's Tetteikben ékeskedni dics ebben, Méltóságod, kinek tós nemzetsége, századók óta Magyar Hazánknek Fő Tisztviselőket, Magyar Anyaszentegyházunknak eleven oszlopokat adott.

Nem de — Mérey Mihál volt, ki az 1563-ki Törvény Czikkelyünk' bizonyítása szerint, ugyan azon Királyi Személyes Jelenlét Helytartói Törvény-Szék-lől, mellyen mostanság Méltóságod fényeskedik, emeltetett Nádori Helytartóvá; 's kit már az időben a' Nádorok életének kiadója *per antiqua* Nemzetségből eredetinek ír; *quadripartitumunk* egyik szerzőjének: — nem de ismét más Mérey Mihál Vegliai Püspök volt az, ki ajtatos Hagyományában ezen egy-

házi Megyénk szolgálatjára nevelkedő csemetékben máiglan is szent emlékezetben él közöttünk: hogy ne emlékezzem többekről, kik fénylenek a' Hazaegeén 's hamvaik tiszteletben vannak.

De legnagyobb dicsőség Nemzeti fényes származását hervadni nem engedni, sőt azt tulajdon erköltseiben tündöklőbbre deríteni. — Ugy nagyon: Méltóságod az, kinek a' királyi Thronus eránt ingadozhatatlan hívségét jeleli a' legfelsőbb Fejedelmi bizodalom; a' Hazae 's Nemzete boldogítására tzelző törekedéseit hirdetik eddig futott disze 's pállýája a' Hazai alkotmány 's Törvényeink szentsége eránt sértetlen figyelmét; ezekhez ragaszkodó álhatatosságát nyilvánítják tettei; ezekért ült Méltóságod a' vitézlő Rend legelső 's legdiszesebb Országos hivatalyában, hogy innend az igasságnak, melly dücső Fejedelmünk *symboluma* után talpköve az Országoknak, nem egyes Megyékre, hanem Országszerte hintse jótéteményeit, mellyek a' nagyobb Palotáiban nem kevesbé védjék a' bátorságot, mint a' szegények kalibáiban enyhítsék a' szükségét.

Következik ezekből önként Méltóságos Uram! melly öröm, melly ketsegtető kilátás lepi el Megyénket Méltóságodnak fényes Fő Ispányi Székünkbe lett ültetésén, éppen most, a' midőn azon Nemzeti erőnek, melly Országos alkotmányunk szerint a' Vármegyék' Kebeleibe rejtőznek, egész érettséggel leendő kifejtetésére készülünk, 's Hazánk virágzására, 's Nemzetünk boldogítására jótérvőleg kiható munkák' készítésében foglalatoskodunk, tudván, hogy Méltóságodnak messzelátó bölcsessége, 's bár melly szövevényes kérdések fejtegetésében való könnyü, szerentsés jártassága lévén ezekben Kalauzunk, a' mi jobbakra, nagyobbakra, tökéletesebbekre hajdantúl törekedtünk, azokat szaporább lépéssel elérhessük, áldott Hazánkat a' virágzóbb Országok' fényére emelhessük.

Örömmel tele vannak azért Tisztviselőink, 's előre érzik, hogy illy Fő, 's illy Vezérnek útmutatása mellett melly sikerrel fognak jární hivatalyok' üsvényén; — örömmel telve minden Nemzeti Karok és Rendek, bizván, hogy Mál-

tóságod lesz kilenczedik századra hajló szabadságoknak Órállója, 's távul a meghasonlás kártékonyásától vélök kezdet fogva Megyénk' javának 's emelkedésének eszközlője; de örül a' Közpolgárság is, 's Méltóságodnak érzékeny szívetül 's kémellő gondoskodásátul ápolgattatván, nyugodt lélekkel fogja viselni Törvényes köz-terheit; — büszkék vagyunk minnyájan, hogy azt, ki törzsökös eredetét, nevének diszét Megyénkből veszi, a' kinek e' szerint üstökös Ósei, buzogányos Eleinkel egy földön virágoztak, jelenleg Fő-Igazgatóknak tisztelhetjük, mint polgári Vezérünket koszoruzhatjuk.

Induljon azért Méltóságod, és a' Széket, mellyet hajdankorban az üdőnek zaklató zivatarai közt Nemzetünk' több Bajnoki birtak, — de a' mellyen, jelen századunkban ama Hazánk tudományos művelődésének, nemzeti ritka Könyvtárunknak alapítója Nagy Szécsényink — kedvelt Telekink — serény 'Sigraink fényeskedtek, foglalja el, 's illy dicső védárnyékok alatt vetélkedve velek ékeskedjen azon.

Várják Küldőink, polgár Társaink, Atyánkfiai Méltóságodat, ha nem érczbül emelt lelketlen látványokkal is, de szívökben a' szeretet, a' bizodalomtól fogamzott igaz tisztelettel: késérni fogjuk ezekkel mi is nyomait Méltóságodnak; 's legforróbban kérve óhajtjuk, hogy Méltóságod is legjobb 's legbecsesbb kedvéseivel, — bátrak vagyunk kérni, vérséges szeretetének bilincseivel hozzánk tsatlódván, közöttünk számos évekig megelégedetten és boldogan éljen, — de még *Themisztül* emelendő Oszlopában, késő Maradékainknál is öröküljön.

2.

*Ő Méltóságának a' Fő-Ispány Úrnak
Válasza.*

Ha szívem vágyódása szerint terjedne szerettem Somogynak széle — már régen elértem volna ezen díszes Megyének határát, mellyhez most határtalan tisztelettemmel járulván egyszersmind a' mi édes Hazánkban jó — nagy és szép örömmel kaptsolni kívánnék. Megelőzték a' Tekintetes Karok, és Rendek ezen fényes Küldöttség által azon gyönyörűségemet, mellyre tsak kies kebeleikben tartottam számot — ám legyen ez Országos hivatalom és ősi szertartásink eránt vonzó hódolásnak buzgó köszönettel vett dijja, — de hogy magyar egyenességgel megvalyam belső óhajtásomat — én ezen betses tisztességen felül — belépvén ezen ditsóséggel tellyes, és nemzeti diszünket éke-

sító Megyébe — úgy is mint Nemzetsé-
gem honnyába — atyafiságos bizodalmat,
hajlandóságot, és barátságot kérek —
mellyeket buzgón viszonzván, remény-
lem a' Magyarok Istenétől, hogy meg-
elégszünk egymással. Légyen a' T. Kül-
döttség, mellynek betses Úri Tagjaiban
a' Nemes Megyének megannyi ragyogó
tsillagit tekintem, szerentsés Bemenete-
lemnek vezérlő Kalauzza — és fogadja
kegyesen — szíves hálaadásomat!

3.

*Tekintetes SÁRKÖZY ISTVÁN, Másod
Al-Ispány Úr által a' Zarányi Ma-
jornál mondott Beszéd.*

Méltóságos Cs. Kir. Kamarás, Ud-
vari Tanácsos, Ő Királyi Apost.
Felsége — Személyes Jelenlété-
nek Törvény - Széki Helytartó-
ja, ujonnan nyert kedves Fő-Is-
pány Urunk!

Ezen Tekintetes Nemes Somogy Vár-
megyének diszes és szép számú Közön-
sége kirendelt bennünket közelébb tar-
tott nagyobb Gyűléséből, ezen Kapos-
vári Mező-Városának, hol öszve-ülését
tartani szokta, határa szélére, hogy ha-
tártalan tiszteletének és örömének, ad-
dig is, miglen a' Méltóságos Úr előtt azt

voltaképpen ki nyilatkoztathatná, előre való Tolmátsai lennénk.

Örülünk mi mindnyájan annak, hogy ama forrónn szeretett és hiven tisztelt Felséges Urunk és koronás Királyunk kegyelmes Leveléből a' Méltóságos Úrnak Fő-Ispányunká lett kineveztetését megértvén, óhajtva várt szerentsés megérkezése által, Somogy Vármegye reményeinek, mellytől lelkesítve vagyon, bétellyesedését, a' Méltóságos Úrnak drága Személlye előtt, mint ezen N. Vármegye hív Tolmátszainak kijelenteni szerentsénk vagyon.

Örömünket neveli az is, hogy közelőbb és távolabb lakó Úri Rendek a' Mélt. Úr érdemeinek esmérői és betsülői, szíves elfogadásunknak, mintegy szemmel látó Tanui kívánván lenni, imez Kaposvári Határt, mellyre közelőbb be fognak lépni, illy szép számmal meglátogatni kegyesen méltoztattak.

De hogy is ne fogadnánk repeső örömmel és szívünk vigságával a' Méltós. Urat midőn Kapos-Méró, Nagyságod régi tős gyökeres virágzó Nemzetsége előttünk igen esméretes Birtok-Neve, azaz Prae-

dikatuma, kebelünkben fekszik — és Kaposvártól, melly ama dölfös Rómaiak idejébe: *ad pontem mansvetinum* neveztetett *a*) — csak egy Helység határa által választatik *b*) (ha szabad egy kevéssé látánkodni?) igen közel határoznak pedig — *mansvetudo et gaudium* — a' szelidség és az öröm mérője — vagy is mérséklett öröm. — Öszveforrott érzések, és egymásból következő indulatok ezek a' mi szíveinkben — midőn Törvény könyvünkben olvassuk, hogy néhai Mérey Imre ki 1574-dikben Tábla Bárója volt, erről a' Kapos-Mérőről írta magát. — Midőn meggondoljuk, hogy már elébb is ezen praedikatummal élt ama' nagy és tündöklő emlekezetű Mérey Mihály is, ez előtt mintegy három száz esztendővel, ki a' Nádor-Ispányság Helytartója, a' Királyi Táblának, 's egyszersmind pedig ama nevezetes Törvényeinknek rendbe szedésére kinevezett 7 személyű Választottságnak, mellynek munkája Quadripartitum név alatt (ámbar az a' feledékenységnek örvényébe merült is, de) esmértes, — együtt mondom — Előülője, azaz Personalis volt. — Kinek

minden ditséretén fellyül, még tsudára méltó szép Eszét, Böltességét, Törvénytudóságát másokat fellyülmuló emberségét, és nyájjas leereszkedését, mind igen hiteles historiáink, mind Törvény-Könyveink magasztalják c).

Kéntelen vagyok azonban félbe szakasztani, a' Méltós. Úr Hirt-Nevet érdemlett Eleinek ditsó emlékezetét, több nagy Úri Familiákkal való egybeköttetését, mivel iit se helye, se ideje, de korlátomat is fellyülmulná — hanem legközelebb — hogy ne késleltessem az örömet, mellyel Nagyságotat, a' Megyebeli Karok és Rendek, minél hamarébb, az általok mostanában épitetett Vármege Házánál fogadni óhajtják. — Csak azt szorítom ezen kis dióhéjba, hogy mi amaz említett Nagy Méreynek, Nagyságodban, a' közönségesen elterjedett hírekből szerzett tudományunk szerint (a' Nép szava pedig Isten szava!) tökéletes példányát és jól talált rajzát nyertük, és vidámon szemléljük 's majd majd tapasztalni fogjuk. —

Méltóságos Uram! Voltak már ezen Nemes Megyének 800 esztendőktől fog-

va, sok Hertzegek, Nádorok, Cancellarius, Bánok, Ország-Biráí, Kir. Fő-Lovasz Mesterek 's több Zászlós Urak — úgymint Kupa Hertzegtől fogva, Homonnai, Batory, Ujlaki, Zrinyi, Nádasdi, Eszterházi, Battyányi, Széchényi, Teleki, 'Sigrayak, 's több illy híres nevezetű és Méltóságú Fő-Ispánniai — — de tellyes reménységgel és erős hittel vagynak kedves Földieink, t. i. ezen Somogyság nagyobb és kisebb Birtokosai — szegényebb és boldogabb sorsu Lakos Társaink (ezek közé értvén szabadon gondolkozva az Adózó népet is) hogy amazoknak igazgató széke ragyogó sugárai, a' Méltóságos Urnak Kormányzékét is körülvévén, maga tulajdon erénnyei, annak még nagyobb fényt és ditsósseget fognak szerezni. — Annyival is inkább pedig, mivel Nagyságodat, mint ezen Nemes Megyéből eredetét vevő Nemes Társunkat és Atyánkfiát, úgy tekinteni igazunk vagyon, és így erős alapon épült bizodalunk, hogy valamint Nagyságod tulajdon törzsökös Uri Nemzetségének érdekeit új fényre fogja hozni, úgy szinte Törvényeinkhez, Királyunkhoz és Ha-

zánkhoz elváloszthatatlanul tartozó kötelességeink tellyesítésében, nemtsak vételkedő versennel vélünk pályázni, hanem Vezér Csillagunk is lenni fog. —

Mind ezeknek béfejezésére, hogy beszédemmel a' Méltóságos Úrnak terhére ne legyek! azt kívánnyuk rövideden

Hogy mi Nagyságod Kormányát édesnek érezhesük!

'S Czimerbeli Pelikányát Aegisünknek vehessük! Méltóságod pedig minket Testvérjeinek véljen!

'S velünk megelegetéssel öröm napokat Éljen! Éljen — Éljen. —

-
- a) Láthatni Timont — de látni Hoffmann Hist. Lex. is nyomát.
- b) Kapos-Újlaki Helység határa fekszik Kaposvár és Mérő között, melly Somssich Pongrácz V. Palatinus nem régib volt Somogy-nak kedves első Al-Ispánnya, Ő Nsga tulajdona.
- c) Istvánfi, Lehozki, Forgács, Wallaszky, Budai Lex. Hunyadi Catalogus M. SS.

4.

*Ó Méltóságának a' Fő-Ispány Úrnak
Viszon-Beszédje.*

Mennél közelebb érkezek a' Tekintetes Karoknak, és Rendeknek kellő közepébe, annyival nagyobb örömmel, és vigasztalással telik-meg mellem — annyival forróbb vágyódásom azoknak karjaik közzé rohanni, a' kiktől megválni élttem fogytaig nem kívánok — mert a' súlyos hivatalbéli élet jármában senyvedő Polgárnak legékessebb jutalma Hazafiainak megelégedésekben áll — elérte a' közjóra intézett tsekély igyekezetem legdussabb bérét — midőn olly Nemes Megyének ditsó kormányára emelt — mellynek erántam már is bőven nyilatkoztatott kegyes hajlandósága atyafiságos öleiben nőttön növä boldogságot

tsalhatatlanul kezesli. — Jeles, és előttem megbetsülhetetlen záloga ezen bizodalomnak e' Tekintetes nagyérdemű és fényes Küldöttség által lett isméti megtiszteltetésem is. Azért ne vegyék rosز néven Nagyságtok szives türhetetlenségemet, ha buzgó szeretettel lángoló szívem oda sietve repdes, a' hol valamennyit, a' kik magokénak tartanak, hazafiui szeretettel tisztelni szerentsém lehet — vezessenek engem rokon kezét fogva közébbe — és fogadják szives jóvoltokért, és betseszándékokért igaz szívből szakadt köszönetemet!

5.

*Tekintetes SÁRKÖZY ALBERT Fő-
Jegyző Úr által előadott Beszéd a'
Megyeház léptsőinek aljánál Aprilis
30-kán 1832.*

Méltóságos Királyi Személyviselő
és Fő-Ispány Urunk!

Sem a' világ hódító Romának diadalmi pompáiban, sem a' Nagyokat dagályossan környékező fényben nem találja meg-elegedését a' Bölts; mert noha azokkal ama bámulást gerjesztő tettek szoktak megjutalmaztatni, sőt a' Középszerűségből kiemelkedett Férfiak velek szinte a' halhatatlan Istenek sorába juttattak; noha ezek előtt is elámulva bókolnak

a' közönséges lelküek: mindazáltal mind ott, mind itt, a' hiúságnak bélyege rettentí vissza a' hideg vérrel és figyelmetessen vizsgálódót. A' valódi érdem, az igaz Hazafiúság, tellyes jutalmat keres és talál a' szívek belsejében a' jóknak helyben hagyásában, még nagyobbakra ösztönt a' Haza tetszésének 's közmegelegedésnek megnyerésében.

Méltóságod illy lélektül vezéreltetve midón a' legjobb Fejedelem által ezen örökre hív Megyének Fő-Ispányul ajánlékozottatott törvényes beiktatásának szokott pompássabb szertartásiról a' Felső Királyi Kegyelem mellett lemondván, ezen Hazai 'tisztének általvételeire minden fényt és dicsősséget tsupán a' Tekint. Karoknak és Rendeknek szíves bizodalmban 's barátságos befogadásában kívánt feltalálni. Ezen fellengős érzésnek megfelelő kész indulattal állanak im Méltóságod eleibe a' Tekintetes Karok és Rendek válogatott Tagjaik által, hogy törvényes Előljárokot egyszerű, de határtalan Hazafiu tisztelettel, egyszersmind nyílt szível, tettetést nem esmérő barátsággal fo-

gadják; kiknek Méltóságodban temérdek remények éledvén fel, indulatjait 's örömeirészeit, mellyekkel most buzognak, lefesteni se az idő se az én gyenge tehetségem nem engedik — különben is a' szívnek mély érzeti némák, a' mint Hazánk oszlop embere mondá: a' jelenlévőknek arczáirol ragyogó szemeiből, 's e' közönségesen kijelentett részvételtől lehet azokat olvasni, — majd magok a' Tekintetes Karok és Rendek fogják azokat bővebben kinyilatkoztatni.

Mellyre nézve, hogy Méltóságodat ne tartoztassuk, im alázatossan meghívjuk, méltóztasson, belépni az on palotába, mellyet a' Tekintetes Karok és Rendek a' „KÖZ JÓ“ nak készítettek; mellybe hogy mind belépése, mind itt mulatása, 's általjában ezen fényes Kormányának viselése a' Mindenható által megáldva, minden részről kedves és boldogító legyen, — Méltóságod is személyesen valamint most ezen léptsőkön felfelé haladand, ugy egész életében és minden tetteiben előmenetelt nyerjen szívünkől kívánjuk. Éljen!

6.

*Tekintetes SOMSSICH MIKLÓS Tábla
Bíró Úr Beszédje, midőn az Árvák
Kiküldöttségét a' Méltóságos Fő-Is-
pány Úr eleibe vezette.*

Méltóságos Apostoli Király Fen-
ség Személyes Jelenlétének Tör-
vény-Széki Helytartója, Kegyes
Fő-Ispány Urunk!

Tegnap volt azon szerentsés Nemzeti
Ünnepe Somogy Vármegyének, mellyben
Méltóságod Fő-Ispányi Székét mindenek
öröme szerentsésen elfoglalván, boldog
következendőknek tántoríthatatlan alap-
ját megvetette: — melly diszes, és Ha-
zánk boldogságát tárgyazó Hivatal legyen

ez, annak tiszteletet gerjesztő régi alkotása, és mái napig mindenek előtt legfőbb betsben tartott mivolta Tanubizonysága, annál is inkább, mennél bizonyosabb, hogy ezen igen fényes hivattalal együtkötött akár Igazak, akár Kötelességek, egyedül alap boldogságit közönségnek tárgyazzák; mellyek közé bátran az első sorában tétethetnek azon gondos fő vigyázatok, mellyek a' Megyebéli Árváknak, és Ügyefogyottaknak sorsokat közellebről illetik; — tudja, és örömmel érzi azt az egész Somogyi Közönség, hogy ha ezen szent czélt magában foglaló Tárgy eddig biztos kezekben helyheztetett is, annak további folyamotja Méltóságod vezérlése alatt dupla erőt a' boldog kimenetelre nyerni fog; mert Méltóságod ritka, és erényekkel tellyes tulajdonsági; tágos Törvényes, és Polgári Tudományi, és az erköltség eléréséért örökké buzgó szíve, új erővel, hasznos Tanáttsal fogja lelkesíteni, az ezen Tárgyban fáradozó Hivataloskodókat: — minthogy pedig ezen hivatalos eszközlés, e' jelenlévő Árvák Kiküldöttségére a' Nemes Vármegyétől, főbb He-

lyeknek helybenhagyása mellett, bizva lenne, kötelességemnek ösmérem Társaimat, mint érdemetlen Elölülőjök Méltóságodnak bémutatni, és őket velem egygyüt nagy hathatu kegyelmibe, és kegyességeibe ajánlani, nem óhajtván semmit forróbban, egyéb hogy a' Nagy Úr Isten Méltóságodat sok évekig szerentsés, és ép egésséggel vigasztalván, igen szeretett és tisztelt bölts Kormányá alatt, a' Közjónak előmozdításában megelégedését nyerhesse. —

7.

*Tekintetes KATSKOVICH MIHÁLY
Tábla-Bíró Úr Beszédje, midőn
az Ügyvédi Kart Méltóságos Fő-
Ispány Úr eleibe vezette.*

**Méltóságos Personalis Úr,
Kegyes Fő-Ispány Urunk!**

Az igazságnak sörény és tökéletes kiszolgáltatása, a' polgári társaság jóllétének egyik fő alapja lévén, valamint semmi kétséget nem szenved, hogy annak eszközlésére, a' bültesség' és törvények' józan tudománya, — a' honnyi szokásoknak, úgy mint polgár társainak bőv esmérete, — a' munkás szorgalom, — az

egyenes és részrehajlást nem esmérő érzékeny szív, — mind olly tulajdonságok, mellyek nélkül, sem az ügyeket előterjesztő és homályban burkolt Igazoknak fölvilágosításában fáradozó Ügyész, sem pedig az ítéletet kimondó Bíró, nem lehetnek: úgy igaz az is, hogy az emberi Nemzet, kinek kinek erköltséit és nagy érdemeit, előbb utóbb igazságosan megbirálni tudván, senki eránt, sem a' nagy hódoltatók — sem a' hiu fénnel ditsekedő nagy országlók — sem pedig a' legmélyebb tudományu férfiak eránt is nagyobb háladással soha nem volt, és senkinek emlékezete szentebbül fenn nem tartatott, mint az igaz Bíraké: — ezeknek neveit, ezeknek emlékezetét áldja a' késő maradék is.

Mély és hódoló tiszteletre gerjedd tehát ezen megyebeli Ügyészi Kar, a' midőn mái napon maga előtt Méltóságokban szemlélhet és tisztelhet egyesítve, mind azon ritka tulajdonságokkal fölékesítvén nagy férfit, — a' mellyekkel egy valódi Törvénytudónak, — egy fáradhatatlan munkás Ügyésznek, — egy bölts Birónak birnia kell, Méltóságog-

dat a' kegyes természet nagy és ritka elmebeli tehetséggel megáldván, életének zsengejét mély és hasznos tudományoknak, 's jelesül a' törvényeknek szentelvén; meg nem tsüggedt szorgalommal a' törvények széles tudományát, a' törvénykezésbeli honni szokásokat, azoknak szövevényes esmérteit, mintegy magáévá tévén; már fiatal korában, a' midőn a' Fölséges Királyi Curiánál ügyészi pályáját futni kezdette, mindennek figyelmét magára vonta; és valamint szép elmebeli tehetségeinek kimivelésére fordított példátlan szorgalma, úgy törvénytudományának híre, napról napra terjedvén, jeles tehetségei és érdemei által, fényes hivatalokra magának utat nyitván, minekutánna azoknak elviselésében senki által, sem a' tzélarányu munkásságban, sem a' reá bízott legfontosabb dolgoknak szerentsés kivitelében, sem a' Haza és Király eránt tántoríthatatlan hívségben, senki által fellyül nem haladtatott; méltán várhatta Méltóságod önn erköltseinek és polgári érdemeinek jutalmát.

Fölséges Urunk és szeretett Királyunk, a' kiben a' kegyesség, a' böltsesség, az igazság szeretettel párosodva, egész Európa által tiszteltetik, — Méltóságodnak mind jeles tehetségeit, mind erköltseit böltsen megbírálni tudván — minekutánna a' Nagy Méltóságú Királyi Helytartó Tanátsnál, úgy a' Fő-Méltóságú Magyar Királyi Udvari Fő-Cancellariájánál viselt Tanátsosi és Referendariusi Hivatalokban, Méltóságodnak érdemeit bőven tapasztalta; elsőben ugyan a' Maga Királyi Személyes Jelenlétének, a' Fő-Törvényszékeken Helytartójának, és ime most nekünk Fő-Ispányunknak kinevezni, — ez által pedig ezen Nemes Megyét, Méltóságod Személyével megajándékozni, vagy is inkább azon Megyét, mellyből már tizenharmadik századtól fogva Méltóságodnak ditsó Elei, és számos Rokoni, mind világi, mind papi fő-hivatalokra emeltettek, megörvendeztetni 's megjutalmaztatni méltóztatott.

Valóban kettős örömmel lepettetik el ezen Nemes Megye, mert Méltóságod-

ban nem csak a' legfényesebb hivatalokkal tündöklő Férfiút, hanem ama nagy emlékezetű Hazánkfiainak, néhai Kapos-Mérei Mérey Imrének, Fő-Törvényszékek egyik nagy érdemű Közbirájának, és Kapos-Mérei Mérey Mihálynak, Országunk Királyi Helytartójának, ritka erköltsökkel tündöklő Férfiúnak ivadékját rokon szeretettel tisztelheti. Ezeknek ditső emlékezete, az ő jeles hazafiúságokért, valamint most is az egész Hazában, úgy jelesen ezen Nemes Somogyi Megyében tiszteltetik, szinte erős lélekkel hisszük, hogy Méltóságod ditső Óseinek nyomdokán, bölts Kormányá által, mellyet mái napon által veend, — ezen Nemes Megyének kitündöklő virágzását minden részeiben öregbíteni, és valamint az egész édes Magyar Hazánkat, úgy jelesül Somogynak lakosait, mint földieit — a' Törvény' és Igazság' útján boldogítani méltóztatik.

Melly igyekezeteiben hogy Méltóságod legszerentsésebb lehessen tiszta szívből óhajtjuk, és hogy ezen Megyebeli jelenlévő Ügyészi Kart Kegyel-

mében tartani méltóztasson, alázatosan
kérjük: hogy pedig a' Magyarok Istene!
Méltóságod drága Életét számos eszten-
dőkre kiterjessze, és Somogy sokáig Méltó-
ságod szerentsés Kormányával büszkél-
kedhessen, — legforróbb óhajtásinkal
bizonyítjuk: Éljen!

8.

*Méltóságos Fő-Ispány Úr által a' Nagy
Gyülésben tartott Fő-Beszédje.*

Tekintetes Karok, és Rendek!

Felséges Urunknak érdemem felett reám szállított számtalan kegyelmei, és malsztjai között reám nézve a' legbetsesebbek közé foglalom azt, hogy ezen Tekintetes Nemes Megyének Főkormányozása kezeimre bizattatott. Mert akár a' Tekintetes Nemes Rendeknek a' köz Jó, és hazai boldogság serény gyarapításában szerzett tündöklő érdemeit — akár a' Megyebeli törzsökös, és fényes Nemeségnek ritka méltóságát — akár a' Tisztviselő Karnak méltán magasztalt betsét

— akár a' köz népnek ditséretes iparkodását, és nagylelkű atyáskodással gyámolított igyekezetét tekintem — tsak egy olly érzés foglalja el szívemet, melly a' gyönyörködést egy nemes büszkeséggel elegyíti; kérkedvén azon tisztelettel, hogy édes Hazánknak olly ditső Megyéjében Felséges Urunknak meghálhatatlan Kegyelmeből a' Tekintetes Rendeknek vezérlő társok lehetek — egyszersmind édes vigasztalást lelvén azon boldog helyheztetésben is, hogy ezen drága környékben a' mellyből nevem, és Nemzetségem származik, vérim, rokonim, 's barátim között — nem lehetek idegen jövevény. Kéméllő kegyességgel megengedik tehát, a' Tekintetes Karok és Rendek, ha most, midón ezen díszes Széket elfoglalom, megfelejtkezem egy pillantatig, azon terhekről, mellyek véle szövetkeznek, és ha egész valóm azon örömben mereng, mellyet nem éreznem lehetetlen, annyi indítványt találván ezen életem legszebbik napján az édes öröme, hogy erre nézve inkább azon aggódom, mit halgassak el, mint azon, a' mit mondjak. — Viszsa tekintsek

bár a' lefolyt mohos századok' év köny-
 veibe — vagy a' jelenkorra fordítsam
 szemeimet mindenütt olly nagy, olly
 ditső tetteknek bő forrását találok So-
 mogyban, hogy nints a' mi ne édesgetne
 Eldődeim szülötte földjére — hogy ma-
 gamnak hivalkodva ne látszassam töm-
 jénezn, elhalgatom azon ditsóséges Neve-
 ket — mellyek e' Széken Hazánkban
 fénylettek — Homonnai, Kanisai, Ujlaki,
 Marczali, Nyári, Báthori — Nádasdy —
 Eszterházy — Battyányi — Széchényi,
 'Sigray hires Nemzetségeket — hanem
 tsak azt kérdem nagytekintetű hazánkfiat-
 tól — hol az a' jeles férfiú, ki a' legna-
 gyobb megtiszteltetésnek nem tartaná
 azon örök emlékezetű Ivadékok vezérlé-
 sével felékesítetni, kiknek Zrinyi Zász-
 lója alatt Szigeth-Várán a' Hazáért elhalt
 Vitéz Óseik minden Nemzetek nyelvein
 magasztaltatnak? — De ha tsak a' köze-
 lebb múlt zordon időknek gyászos ese-
 tire — édes Honnunknak zajos veszedel-
 mire hátra pillantunk, hány nevet ta-
 lálunk felkelő Nemes Seregünknek vité-
 zei között, mellyek a' bajnoki áldozatok
 emlék oltárán örökre fent maradnak

vésve. — Más részről mellyik tájékán áldott Honnyunknak virárganak szembetünöbben az emberi tehetségnek rémek szüleményei? hol emelkedik szaporábban és hathatósabbán a' Nemzeti iparkodásnak műveltsége? — hol számlálunk annyi palérozott mezei Gazdákat mint e' kies téreken — mellyeknek gyümöltsei varázsló gyönyörűséggel lepik meg az útazónak szemeit? — kifejezi Megyénk Czimere elmésen a' természet adományinak bőségét; — de ki nem fejtheti képezen azon emlékezetes böltsességet drága Somogyunknak, hogy még a' 15-ik században az első vala, melly a' magányos Tisztviseleknek petsétjeik helyett, Megyebéli tulajdon tzímeres petsétet szerezvén a' köz dolgokban illő rendtartásnak műveltebb módon való elintézése után, részszerint a' visszaélések, részszerint némű némű alkalmatlanságok elhárítása fejében gondossan törekedett, — és ebben a' testvér honniMegyéknak példája lön; ezen fölül pedig a' 16-ik században már kebeleben helyheztetett Könyvnyomtatás által szórta maga körül az ész, és a' lélek nemesebb mukálgodásinak sугárit — Ezen

jól tévő Intézetnek gyarapodását megemésztvén azután a' pogány pusztítások éktelensége, melly nemes nagylelkűség-gel léptek e' Tekintetes Megyének Rendei bölts Eleiknek nyomdokokba — az emberi boldogítás eszközüül tsak nem rég állítván, és ditső neveknek halhatatlanságával egyszersmind örökösítvén tulajdon iskoláikat — Miképp magasztallyam továbbá a' Tekintetes Rendeknek, és Karoknak azon jámbor szándéku adakozásokat, mellyel a' most múlt szerentsétlen pusztító Nyavalyának enyhítésére szegény adózó néphez viseltettek — Mit szóljak azon tsak nem példátlan bőkezűségről a' mellyből ezen díszes épület emelkedett — a' hol az első vagyok, ki Fő-Ispányi Hivatalát ezen Tekintetes Rendeknek éltem fogytáig fedhetetlenül tartó hitemmel e' mai nap fenszentelte. — Ditsóíti e' nagy tettek fényét velem a' köz értelem a' jelen időnek bírája; — de lesz a' háladatos késő maradéknak is etsetje — vésője, melly emlékezetben tartandja a' polgári koszorú érdemeit.

Ha én azomban ezen nemes tekintetű hajdani, 's mostani törekedésekben

több szívemelő tsudákat találnék, mint valami idegen — botsánatot nyerek azoktól, a' kik tudják, hogy Nemzetségem gyökerén kevélkedvén, örömet egyet értek a' Római nagy szónok szavaival: „*Magnum est eadem habere Monumenta Majorum — iisdem uti Sacris, — sepulcra habere communia.*“

Mind ezen szívreható tekinteteknél fogva vétenék szoros jobbágyi kötelességem ellen, ha ezen Fő-Ispányi Hivallomba való Beköszöntésemet azon buzgó hálaadásnak kifejezésénél nem kezdeném, mellyel Felséges Urunknak; imádottnak koronás Királyunknak ebbéli kegyelméért tartozom, — 's a' mellyet koporsóm zártáig forró indulattal szívemben viselni — 's halhatatlan nagy Nevét ditsóítani fogom.

Lehetetlen, hogy a' Tekintetes Karok és Rendek örömet ne osztózzanak velem ezen fiúi vonzódás örökösítésére vezérlő igyekeztemben, ha Felséges Atyánknek hív Nemzetünkre bőven árasztott Jótéteményeit egy szempillantásig nem tekintvén is, tsak e' máj napnak ünnepét veszik figyelemre, tsalhatatlan jelét talál-

ván ezen fényes Gyülekezetben azon boldogságnak, mellyet Felséges Urunk gondos óltalmának, és századok hosszas 's viszontagságos lefolyta által felszentelt Törvényeinkhez vonzó ragaszkodásának köszönünk. Mert midőn körülettünk sok Népek hajdani Alkotmányaiknak düledékjein — vagy az óhajtott remekkel vajodó elmének bajos szültétől reménylik a' jövődőség nyereségét, vagy a' tökéletesítésre szánt fáradozások küzdései között az Ósi szerentsének ismét hasadó hajnalát várva várják — mi a' nem régen fellegő dühös veszélyek közül bajnoki elszánással megmentett, és a' dagályos idők habozó villongásaiban is álhatatos szorgalommal ápolgatott édes Hazánknak kies kebelében — tartózkodás nélkül élünk Vitéz Eleinktől származott Ósi szabadságainknak, irigységre méltó tulajdonságival; nyugodt elmével foglalatoskodunk ma egy díszes régi szokással, a' melly ha a' dolgok külső szemléleténél fellyebb emelkedünk önnön rendelkezéseinkre bizott Megyebeli Intézeteinkre nézve — a' tanátskozó, és választó Rendeket, az általok köz boldog-

ság eszközéül és bírál választott Tisztviselő Karral — a' Királyi hatalomtól származó Fő-Ispányi Hivatalban öszvekaptsolván, és elevenebb érintésbe szorítván 's így egy közczélpontra vezérelvén, a' törvényes hathatóságnak ágazatait — a' törvény — szerző ész remek művének méltán tartathatik.

Hát ha még azon jótékony szándékaira függesztyük szemeinket Felséges Urunknak, mellyeknek a' késő maradékra is terjedő gyümöltseit a' már legközelebb reánk következő időpont — szent akaratjánál fogva kebelében hordoz, — és minden igaz hazafi hív melyében tsirádzik. — Ha tiszta őnszinteséggel megfontoljuk ebbéli Atyai szorgalminak végzetlen betsét — ha tsüggedhetetlen bizodalommal hiszszük önnön országos tanátskozásink útján az ő bölts, 's nagy lelkétől azon boldogságot, melly rendszeres Intézetjeinknek az engesztelhetetlen idő szükségéhez való figyelmetes alkalmaztatásaiból — Hazánkra — szeretett Alkotmányunk sérelme, és tsonkulása nélkül háromolhat — ha buzgó szíveinkben virít az a' meggyőződés,

hogy forró haza szeretettel tellyes igye-
 kezetinknek közbenjárásával — az ő ma-
 gos elméje és semmi viszontagságai közt
 — gyakran felindúlt éghajlatunknak, meg
 nem tántorított nagy szíve — a' megüt-
 köző vélemények tornyos habjai között
 is tsendes szelídséggel öszve békélteti az
 elmúlt kort a' jövővel — 's felébreszt-
 vén az elaggodt tehetetlenségben fagyos-
 kodót, mérsékelvén pedig az újabb ok-
 fejeknek néha kártékony hevét, vagy re-
 ánk nem ruháztható kéméletlenségét —
 a' régi bajokban sínlódó Hazát, fiúi bizo-
 dalommal kitárt öleinkben — rendülés
 nélkül vezeti keresztül egy boldogabb
 időszakaszba, mellynél fogva méltán tart-
 hatunk számot azon szerentsére, hogy mi-
 dőn okos Eldődink vérrel festett hagyó-
 mányát áldott polgári Alkotmányaik ága-
 zatjait tetemesebb részeiben — a' jelen-
 kor és a' jövődőség késztető kívánsá-
 gaira tökéletesíteni iparkodunk — ke-
 zeink között szét nem omlik a' sok szá-
 zadok és ezeknek küzdései között is épen
 fenntartott agg talpköve nemzeti lé-
 tünknek. Emlékezvén a' Böltsnek azon
 mondásáról: „*In tranquillo tempestatem*

adversam optare dementis est; subvenire autem tempestati quavis ratione sapientis. —

Ez a' mi korunk magos feladása.

Azomban, midőn illy nyugodt elmével borúlunk a' szép reményeknek ölébe, vegyük eleve szemügyre Tekintetes Karok és Rendek jelen sorsunkal járó kötelességeinket. —

Törvényes szabadságinknak magunk közt gyakorlott legjelesebb részei, úgymint a' tanátskozás, a' végrehajtás, a' bírálkodás — és a' Népnak gyámolítása, szint' annyi szoros, és lélekben járó terheket vonnak magok után reánk, és Tisztviselőinkre nézve.

De ezeket sokkal mélyebben érzik a' Tekintetes Nemes Rendek, és a' Nemes Tiszti Kar, sem hogy bővebb utasításomra — szükségek lenne; — Tudják a' Tekintetes Státusok, hogy a' köz Gyülekezeteknek, és tanátskozásoknak hasznát és sikerét tsupán a' mély belátás, a' szorgos vizsgálás, és a' részre nem hajló egyenes, és józan ítélet, az ellenkező ítéleteket pedig tsupán a' szerentsés egyeztetés vezérelheti jóra, a' diszés méltósá-

got pedig csak a' jámbor magaviselet tarthatja fent, elvesztvén a' megáttalkodás által gyakran a' legjobb szándék minden tehetségét, megszeplősítvén a' felesleg szóváltás által a' legfontosabb tanátskozásnak is minden érdeme.

Tudják a' Tekintetes Rendek, tudja a' Nemes Tiszti Kar, hogy hijába hozatattik a' legböltsebb, és legboldogítóbb végzés is, ha azt nyomba nem követi a' gyors végrehajtás, lehetetlen eszközteni a' boldoságot, ha a' hasznos rendelések, a' Kormányozó Székeknek utasításai, ha önnön elhatározásaink fogamat nélkül maradnak; és az e' részben való fáradhatatlan serénykedés, megyebéli Tisztviselőinknek legméltóbb ditsósége.

Tudják a' Tekintetes Nemes Rendek, hogy Ősi hagyományinknak és fíradtságos szerzeményeinknek, sőt személyeinknek bátorsága is tulajdon bíráinkra vannak bízva, a' kiknek ítéletjeik minden pártfogás nélkül való törvényes igazság által vezéreltetvén is, csak akkor válhatnak a' megbukott Félnek vigasztalására, ha hosszas várakozás és huzás vonás nélkül bal sorsa szaporábban hely-

heztetik bizonyosabb állapotba — a főbenjáró hatalom gyakorlásában pedig csak akkor szereztetik meg a' kivánt bátorság, ha a' vakmerő vétket folyvást utóleri a' büntetés súlya; egy szóval az igazság szapora kiszolgáltatása a' Társaságnak valóságos boldogsága — mert ha az igazság érzésének betse mélyen gyökeredzik az emberi szívben, az igazságtalanságban a' gonosztévők is megütköznek úgy annyira, hogy ha egy részről tulajdona lévén az embernek, hogy saját fogyatkozásait nem mindenkor üsméri meg, hogy pazarlását az adakozással — fűsvénységét takarékossgal — félénkségét gondoskodással — vakmerőségét vitézséggel leplezi; más részről készebb magát pazarlónak, fűsvénynek, félénknek, vakmerőnek, hogy sem igazságtalannak vallani. Az idegen ellenségtől fegyverrel, sántzal, bástyával védelmezzük magunkat, a' polgári életben előforduló sérelmek ellen a' Birónak igazság szeretetében bizakodunk — átok száll az igazság gyilkossára.

Tudják a' Tekintetes Karok, hogy az Adózó-Népnek verétékes keresménye,

és minden tehetsége a' Megyebéli Tisztviselők gondos sáfarkodásokra vagyon hagyva, ezen tárgynál, és a' gyámoltalan Árvák sorsánál nintsen szentebb tárgy kezeinkben, ez iránt helyheztetik törvényeink, tellyes bizodalmodkat nemes lelkeinkben, ezeket úgy is mint a' köz kormányozás eszközeit lelkünkre szállította Hazánknek alkotmánya. — Legnagyobb tehát és legditsóségesebb az érdeme annak, a' ki ez ebbéli kötelességben megtántorithatlan egyenességgel, könyörülő mértékletességgel, adakozó nagy lelkűséggel és jó lelkű iparkodással eljár; áldás követvén nyomdokát annak, a' ki sanyargatás és gyarapodás nélkül él a' tágas hatalommal.

Mind ezeket bővebben tudván a' Tekintetes Státusok, böltsen átlátják azt is, hogy ezeknek minden visszavonás nélkül észközlendő végrehajtására szüntelen figyelmetességgel ügyelleni az én Hivatalomnak legfőbb kötelessége. — És noha Felséges Urunknak ditsó szolgálatja távulabb foglalja is el személyemet, sem hogy annyira foglalatoskodhahám a' Tekintetes Nemes Rendeknek

kebelében, a' mennyire azt tiszta szívemből kívánnám; még is semmi fáradság a' melly a' köz-jónak és ezen reám bízott Nemes Megye boldogságának gyarapítására vezérel, terhemre nem esvén, minden iparkodásomat távúlról is oda fogom intézni, hogy ezen kormányozó Hivatalomnak igazait esmérvén, a' Tekintetes Nemes Rendeknek Jussaikat tellyes tisztelettel betsülvén, kötelességemnek tökéletesen megfeleljek.

Hogy pedig ezt tehessem, a' Tekintetes Státusok bölts tanátsára és betses bizodalomára legfőbb szükségem vagyok; mellyet mind közönségesen, mind egyenként kikérvén, és magamat szíves barátságokba magyaros egyenességgel ajánlván, esedezem, hogy elhíttessék magokkal a' Tekintetes Státusok és Rendek, hogy életemet szerentsésnek és ezen Hivatalomnak lefolytát ditsőségesnek fogom tartani, ha ezen Tekintetes Nemes Megyének vagy egyes tiszteletre méltó Tagjainak boldogságát tsak némű néműképpen is eszközölhetem.

Még egy szent kötelességem vagyok hátra Tekintetes Karok és Rendek, hogy

tudniillik ezen Nemes Gyülekezet tündöklő fényét hathatósan nevelő nagyra betsült és tisztelt Jóakaróimnak, Barátimnak, és a' Tekintetes Nemes Megyék nagy érdemű Követtyeinek, — 's minden renden lévő kedves Úri Vendégeinknek kegyes magok megalázásokért alázatos szíves köszönetemet kijelentsem — teszem azt annyival buzgóbb indulattal, mennyivel forróbb hazafiúi szeretettel szorúl szívem hozzájok ; hála nékiek tőlem és tőlünk megtisztelésünkért örökre — éljenek boldogúl 's tartsanak engemet kegyes jóvoltokra 's emlékezetökre, minnyájuakat egyetemben pedig többszöri barátságos látogatásokra érdeme-sekké. —

9.

*Tekintetes CZINDERY LÁSZLÓ Első
Al-Ispány Úr által tartott Felelő
Beszéd.*

**Méltóságos Császári Királyi Ka-
marás, Ő Felsége Királyi Sze-
mélyének Törvényszékbeli Hely-
tartója, és Fő-Ispány Úr!**

**Egy nevezetes Író — talán inkább azért,
hogy visszas állításával a' Közönségtől
magát megkülömböztesse, vagy talán
azért, hogy az ékesen szóllásnak hat-
hatós erejét kitündököltesse inkább,**

mint belső meggyőződésből — azt állítá hogy az embereknek legboldogabb állapotja egyedül a' természeti együgyű szabadságban találtatik fel; 's ugyan azért kárhóztatá mind a' tudományokat, mind a' műveltségnek egyéb eszközeit. De a' tapasztalás amaz állításnak helytelenségét bizonyítja, midőn látjuk, hogy a' legpallérozottabb Nemzeteknek legtöbb módja van eljutni a' boldogságra; sőt az okosságnak is jobban megfelel a' társasági állapot — mert tsak a' polgári társaságban uralkodik a' Törvény, és igazság, melly mint külsőkép — a' bátorság kedvéért — mint erköltsikép — az embernek tökéletesedése végett, mellyre alkotva vagyon — megkivántatik. Tsak azon fő hatalom alatt, melly a' törvénynek, 's igazságnak erejét, a' társaság tagjainak közakaratójával egyezően alaposítja, 's állandóul fenntartja — értvén ezt a' bölts törvények hozzájárására, azoknak végrehajtására, és az igazság kiszolgáltatására — tsak ott lehet olly állapot, melly az emberek földi óhajtásainak megfelel; tsak ott fejlődhetnek ki a' tudományok, a' köz-

hasznu esméretek — mellyeknek terjedése gyarapítja a' Nemzeti gazdaságot, és a' valódi erkölcsöt; tsak ott verhet állandó gyökeret a' Kormány és alattvalók közt szükséges költsönös bizodalom, a' Haza, és Közjó szeretete, és ezekkel együtt járó fellengős érzések, mellyek a' Polgárt egyszersmind a' lehetőségig legtökéletesebb emberré formálják.

Nagy háladatossággal tartozunk tehát Eleink emlékezetének, hogy a' vad féketlenség helyébe a' törvény hatalmát Hazánkban fölállították; — bülts törvényekkel meghatározták: a' törvényhozásnak, a' törvények jobbításának, és végrehajtásának módját: — elrendelték a' Hazai Kormányzékeket, a' belső rendtartásokat, mellyek közt legelső helyet érdemel a' Vármegyéknek máshol nem esmért szerkeztetése; — egy szóval hátrahagyták nekünk szép polgári alkotmányunkat, melly annál nagyobb bámulásra méltó, minthogy ezer esztendő Sarktörvényeink mái napig fennállanak, és ezen régen alkottak után hasonlóról most ábrándoznak más Nemzetek; mi pedig számtalanoknál boldo-

gabbak, és szerentsébbek lévén, a' nevededő tökéletesedésre kész utat, és alkalmat nyertünk örökségül.

Fiúi mély háladatossággal tartozunk azon kegyes Fejedelemnek, a' ki törvényesen reá szállott Kormányát már olly feltétellel, és igérettel kezdette, hogy alattvalóit hűséggel, és törvénnel igazgatni, a' Nemzetnek pedig bizodal-mát, és hajlandóságát tellyes mértékkel visszanozni fogja — a' ki nem tsak fenn-álló tötvényeinknek betöltésére 40 évek alatt szüntelen ügyel, hanem Hazánk alkotmányi tötvényeinknek újabbakkal való megerősítését, és Felséges akarat-jának hozzájárulásával segítette, és rövid idő alatt még ujjabb hasznos tötvényekkel bővítetni fogja.

Ezen szeretett Fejedelem atyai gondoskodását a' Kormány minden ágaira kiterjesztvén, különös figyelemmel van a' köz hivataloknak kiosztásában arra, hogy alkalmas, és érdemes Férfiak állítassanak tötvényes Elöljáróknak, a' kik a' tötvény, és igazság erejét fenntartani tudják is — akarják is. Így kívánnya a' közjóra függesztett nagy lelke polgári

alkotmányunknak sértetlen maradását a törvények betöltésével eszközölni; — így részesített bennünket Királyi kegyelmében, midőn Méltóságodat néhai boldog emlékezetű Gróf 'Sigray József Ó Kegyelmességének elhunytával vezér nélkül maradt Nemes Megyénknek — hazai törvényünk szerint — Fő-Ispányává nevezni méltóztatott, melly annál nagyobb örömet gerjeszt kebelünkben, minthogy Méltóságod Uri Nemzetsége eredetével kérkedhetünk; kinek Elei már Törvény-Könyvünkben, mint fényes Országos hivatalokat viselők fénylenek.

Méltóságodnak Szerembül eredett, és Somogyban megtelepedett Ós-Elei régi neveket Virágosival felváltották, az úgy nevezett, és II. András Király által nekik adott Jószág után. Már IV. Béla Király alatt fényleni kezdettek, és a' Tatároknak Hazánkból történt kiindulása után, ugyan ezen Királytól Kapos Mérőt, és több hozzá tartozandó javakat új Királyi Adomány által nyerték meg, és ekkor neveket másodszer megváltoztatván, ezen Megyebeli Helységtől Mérey nevet vették föl.

Ezen Századok által virágzó Nemzetség Anyul származik Megyesi Mize, vagy Moys-tól, a' ki 1272-ik Esztendőben Nádor-Ispány, és hihetőkép ezen Nemes Megyének Fő-Ispánnya vala, és Sabina Hitvessétől, IV. Bela legfiatalabb Leányától; és Leány-ágon Illésházy, Apponyi, Balassa, Bánfy, Forgáts, Csapy, Lorántfy, Révai, Ujfalusi Grófok, Faiszi, Somlay, Lengyel, Tallián, Dióssy, és más jeles, részint most is virágzó Nemzetségekkel atyafiságban vagon.

Itt a' rövidség kedvéért elhallgatván a' többi érdemes Tagjait Mérey Nemzetségnek, légyen megengedve, hogy Mérey Mihályt említsem, és tsábíthatatlan Hazafiságának minden valódi Magyar-tól megérdemlett háladatos tisztelettel ezen szent helyen kinyilatkoztassam: Ezen érdemes Férfi Thurzó Elek Nádor Ispány mellett a' Hazai törvényeket megtanulván, és gyakorolván, utóbb Királyi Személynek Törvényszékbeli Helytartója lett, és az 1527-ik Esztendei 3-ik Czikkely által megrendelt, 1548, 1550, és 1553-ikban az Ország Rendei

által sürgetett Törvények megvizsgálása, és megrostálása Ő reá bízott: meg is felelt ebbéli meghagyásnak, és ezen nagy munkát *Quadripartitum Ferdinandum* nevezet alatt kiküldött Társaival elkészítette; de minthogy az Ország Rendei megegyezése nélkül némelly az alkotmánnyal ellenkező pontok a' Szerkeztetők által el nem fogadtattak; ezen munka az Ország-Gyűlés eleibe soha se terjesztetett, ámbár 1563. esztendei 30-ik Czikkely által sürgettetett: melly alkalommal Mérey Mihály nyilván kijelelte tántoríthatatlan Hazafiuságát kész lévén inkább kegyelmeket veszteni, mint Hazája javait sérteni! — — Ezen igazság, és hazafiuság ritka példája nem is maradott jutalom nélkül, mert ha bár Fejedelmének kivánságát e' részben nem tellyesítette, ez még is megismervén Mérey Mihály erényét, Királya, és Hazája eránt való tántoríthatatlan hívségét, nagy érdemeinek jutalomul Nádor Ispányi Helytartónak kinevezte, melly Tisztjében az 1563-ik Esztendőben öszvegyült Ország Rendei 65-ik Czikkely által nem tsak megerősíteték, ha-

nem ezen fellül Hazánkban a' megbizottságnak olly ritka, de remek példájával tiszteltetett meg ezen jeles Férfi; hogy az általa kiadott Adomány és hivatalos levelek törvényes erőre felemeltetve, hathatóságok késő jövődségre áltéresztetett. Igy jutalmaztatott a' valódi Hazafiuság, és már akkor is megemérettetett, hogy tsak attól várhat a' Fejedelem is hív szolgálatoakat, a' ki Hazája jussait védeni minden módon kész, és egyiknek megtsonkításával a' másiknak kegyelmét nem keresi. Az igazi Honfi a' Haza, és Király igazait egy formán fenntartani köteles, és egyiket a' másik nélkül tisztelni, szeretni nem képes: ugyan ezt tartják szeretett Ferentz Királyunknak az 1825. Ország-Gyűlési Rendekhez intézett arany szavai-is, midón kijelenti, hogy se a' Király, se az Ország igazaitól semmit elvenni nem enged, és hogy tsak mind a' kettőnek sérthetetlen fentartása biztosíthatja alkotmányunk maradását.

Azolta a' Mérey Nemzetség szakadatlanul a' Hazafiak sorában maradott, kik között Imréről, és Istvánról mint Királyi

Tábla Bárókról, Mihályról pedig mint Vegliai Püspök, és Szekszárdi Apátról Törvényeink diszesen emlékeznek. Méltóságod Nagy Bátyya Sigmond mint Trenchén Vármegye Első Al-Ispánya és Követje, a' Pompás elfogadás szertartásra volt az 1740-dik Ország-Gyűlésen kirendelve, Édes Attya pedig Lajos sok érdemeket tudott magának szerezni, melyeknél fogva a' Királyi Ügyek védléséből Királyi Tábla Birává tétetett, Méltóságod pedig Ősei nyomdokit követvén a' Törvényes pályáját buzgón kezdvén és folytatván, 1808-ik Esztendei Ország-Gyűlésen Tekintetes Nemes Nyitra Vármegyét képezte, és így Ős-Elei érdemeit magáéval halmozván, Ő Felsege Arany-Kultsos Hivének, utóbb a' Nagy M. Magyar Királyi Helytartó Tanács Tanácsossá, és Al-Tárnokká neveztetett; melly hivatalokban érdemlett Fejedelmi megelegetés, Méltóságodat a' Fő Méltóságú Magyar Királyi Kancellaria Tanácsossi, és a' mult év végével a' Királyi Személyes jelenlétének Törvényszékbeli Helytartói, és Tekintetes Nemes Somogy Vármegye Fő-Ispányi Tisztre vezette.

Ezen megkülönböztetés nem váratlan egy olly Fejedelem alatt, a' ki előtt a' tündöklő ritka szép tehetségek eltarva nem maradhatnak, sőt azoknak méltó jutalma, és a' legfelsőbb tetszésnek, és bizodalomnak tanúbizonysága. Midőn tehát illy felséges tetszéssel megjutalmazott Férjfiú elfoglalná ezen Nemes Megye Kormányzékét, annak Rendei ezen jeles napot méltán hazai sátoros ünnepnek tekinthetik, és mint olyant örömbe merülve, lángoló érzésekkel, emelkedő szívvel méltán megülhetik: mert Méltóságod személyes erénye, és talentomai, mellyek a' törvényes, és egyéb tudománybeli jártasságából, hosszas tapasztalásából, ékesen szólló böltsességéből, és magából a' Királyi választás kegyelméből bőven és példásan tündöklenek; biztossá teszik, hogy a' Nemes Megye díszére, és lakossai boldogságára jeles időszakasz kezdetét veszi azon órától fogva, mellyben biztos kézbe a' kormányt veszi; és a' mint ama híres Szigetben ostromlott Gróf Zrinyi Miklós segítségére Maximilián Király Gróf Balasát, Mérey Mihály vejét küldötte, és

így már akkor Somognak mentésére Mérey Nemzetség sietett; úgy a' most uralkodó kegyes Fejedelmünk is ezen Nemes Megye kormányát Méltóságodra bízván, ennek boldogságát elősegíteni irányozta. Rokon hajlandóság kötvén e' szerint Méltóságodhoz ezen Tekintetes Karokat, és Rendeket, nevedik örömök azzal, hogy törvényes Elöljárójok egyszersmind Elölülője azon Hazai Fő-Törvényszéknek, melly az igazság kiszolgáltatásának, és Törvény megtartásának Organuma; sőt Elölülője magának a' Törvényhozó test egyik részének is, — még pedig éppen e' jelenkorban, midőn Hazánk belső szerkeztésének minden ágaira kiterjedő új Törvényeknek megfontolása, és rostálása, már munkában lévén, a' jövődőség olly nagy reménységgel terhes, — és midőn a' közelebb tartandó Ország-Gyűlésé fontosságára nézve, mind a' Hazának, mind a' civilisált Világnál figyelmét méltán magára vonnya; mert a' Magyarok Istene azon jó reménnyel bátorít, hogy noha Mérey Mihály által elkészítettett ilyen munka I-só Ferdinand Ki-

rály által az Ország-Gyűlés elejbe nem terjesztetett, és hazafiúi hívségének köszönhetni, hogy akkor némelly káros ujjitások elmaradtak: úgy most majd három századdal később az Ország Rendei óhajtásainak tellyesítése addig halasztatott, míg Méltóságod Elölülése alatt annak felvételével Hazánk boldogságát előmozdítani biztosan reményljük.

Méltóságodnak közönségesen esmért elmebeli nagy tehetsége — a' Király és Haza eránt való buzgósága, bizonyossá teheti Nemzetünket, hogy Méltóságod ama hamuiban is áldott Ósének — kivel annyi hasonlatosságra jutott — ösvényén járni, és a' Haza, és Király igazait egyformán védeni, azoknak tsorbítását hatalmasan ellenzeni fogja: így bátran léphetünk a' jövő elejbe, és bizodalommal reménylhetjük, hogy ezen munka, melly annyi jeles Honfiak által szerkesztetett, és minden Törvényhatóság által rostáltatik; a' jövő Ország-Gyűlésen közmegelegedésre, és alkotmányunknak sarkaiban való fenntartása mellett, bölts intézeteinek, formáinak e' jelen időkor szelleméhez való változtatása által Ha-

zánk boldogságát állandóan megszerezni fogja.

Méltóságos Uram! ezen T. Somogy Vármegyének Rendei tükéletesen érzik azon jótéteményeket, mellyek a' Törvényes rendnek fenntartásából folynak; mert tudják, hogy a' nélkül polgári szabadság, sőt társaság sem álhat fenn; ugyan azért a' Felséges Uralkodó Házhoz tartozó hűségben, a' Haza közboldogságára törekedő indulatban magokat mások által fellyülmulni nem engedik. Tudják azt, hogy a' Vármegyék ősi intézeteknél fogva a' polgári létnek leg-erősebb oszlopai — a' Törvényhozásnak, és végrehajtásának legnagyobb mértékben részesei — a' Királyi szolgálatnak, 's azzal a' Közjónak, a' Haza boldogságának, a' Nemzeti szorgalomnak hathatós előmozdítói: — 's ezen nagy, és illy kiterjedt kötelességeknek, tiszteteknek teljesítésére valamint készek, úgy buzgón törekednek is. Vég nélkül biztos remény támad most benne, méltóságodnak mind Személyes tulajdonságából, mind helyheztetéséből, hogy bölts kormányja alatt a' Törvény, és igazság, a'

törvényes rend buzgó óhajtások szerint illő méltóságban fenntartatván, ezen nagy kiterjedésű szép Megye tovább is hathatós lépéseket teend azon tökéletességekre, mellyekre alkalmas. Valódi örömmel, egyszersmind buzgó háládatossággal, és mély tisztelettel fogadják azért törvényes Uralkodó Fejedelmünknek, — Hazánk jóltévő Attyának — ajándékából Méltóságodat, ezen Hazánkkal egyidős Megyének Elölülő székebe, mellyet eleitől fogva annyi jeles, és a' történetekben olly nevezetes Férfiak töltöttek be. Voltak itt több Királyi vérből való Hertzegek; több mint 12 Nádor-Ispányok, 's majd mind Ország Zászlósi, és Fő Hivatalaiban lévők, Fő-Ispányok; itt tündöklöttek a' Martzali, Ujlaki, Báthory, Frangepani, és több fényes Nemzetségekből eredettek között a' Zrinyiek, kiknek nevét halhatatlanná tette azon Szigethvárnak bajnok Védője, a' ki Királyához, és Hazájához tántoríthatatlan hűségét a' Világ történeteiben is alig található példás halállal petsételte meg, minekutánna maroknyi, de Vezérétől lelkesese-

dett Népével a' fél holdnak számtalan táborát annyira fenntartóztatta, hogy ama dörfös Szolimánnak innen eredett dühéből győzedelme előtt halála következne, nevérol ma is Szulimánnak nevezett falú helyén. Itt tündöklöttek ama híres Gróf Nádasdi Ferentz, és Tamás a' Megyénknék Zalától való elválasztásáról, és régi körére való visszaállításáról nevezetes; — itt az újjabb időkben Hertzeg és Gróf Battyániak, Báró, és Gróf 'Sigrayak, és Gróf Széchényi Ferentz, a' ki Nemzeti Könyvtárunk, és Musæum alkotása által a' halhatatlanság gyémánt Palotájába behatott — és most legközelebb Gróf 'Sigray József Ó Kegyelmessége Fő-Ispány vala, kinek szelíd, és a' Tekintetes Karokkal egyetértőleg kormánya eltörülhetetlen emlékezetet kebelünkben visszahagyott és kinek elhunytá mély gyászba ejtette az egész Megyét; — Méltóságod mind ezeknek méltó követője fog lenni!

Boldog Ország! melly illy alkotmánnyal illy Fejedelem alatt lehet — boldog Tartomány! melly illy Kormányozóval szenrentséltetik! A' Mindenható tartsa

meg Hazánk Attyát, 's Alkotmányunk,
Törvényeink megtartóját, tartsa meg
Méltóságodnak drága Személyét is, hogy
Hazánknek, 's Megyénknek boldogságát
soká előmozdíthassa! Éljen!

10.

*Tekintetes SÁRKÖZY ALBERT Fő-
Jegyző Úr által mondott berekesztő
Felelet, a' Palotában Május 1-ső
napján 1832.*

Méltóságos Királyi Kamarás, Udvari
Tanácsos, Királyi Személyes Je-
lenlét Törvényszéki Helytartója
és Fő-Ispány Úr!

Most köttetett meg a' szövetség Méltó-
ságod, és ezen Nemes Somogy Vármegye
Rendjei közt; mellynek alapja Hazánk
törvényes alkotmánya, iránya pedig ugyan
Hazánknak, 's különösen ezen Nemes
Megyének disze, java, boldogsága. E'
felséges tárgyhoz fogja Méltóságod büls

kormányával vezérelni ezen reábizott Megyét; oda fogják Méltóságodnak buzgó indulatját Somogy Rendjeinek, e' törvényes szövetséghez hív hazafiui törekedései tántoríthatatlanul követni.

Úgy tágos mező nyílt Méltóságodnak, már különben is Országos fő hivatala által szélesesen kiterjedt hazafiui munkásságára; de tagadhatatlan, hogy a' hozzá mért terhek is súlyosak. Felséges Fejedelmünknek, Hazánkál — polgári alkotmányunk szerint elválhatatlanul öszvekött hasznát és szolgálatját, a' közboldogságot előmozdítani, az igazságot minden oldalas tekintet nélkül mind személyesen, mind mások által kiszolgáltatni; a' Királyi igazokat és Nemesi szabadságokat egyaránt védeni; az ügyefogyottakat gyámolni; a' különböző véleményeket eggyesíteni, a' millyen szép olly terhes kötelesség. A' Vármegyéknek szerkeztetéseknel fogva, a' hazai minden állapotú dolgokra kiterjed törvényhatósága; de valamint a' hadnak szerentsés kimenetele leginkább a' Vezérnek okosságától, — a' tenger hullámi közt hanyattatott hajónak ohajtott rév partra vezetése a' Kormányos-

nak tapasztalt ügyességétől függ: úgy a Vármegyei közdolgok folytatásának sulya is legnagyobb mértékben a Fő-Ispányokat illeti. Méltóságodnak személyes tulajdonságai, talentumai, mély tudománya, belátása, tapasztalásai, egyenes szíve, eléggé kezeskednek, hogy ezen terheket Felséges Urunknak bizodalma, és a közvéárakozás szerint erős vállakkal fogja viselni; — de még ezen Nemes Közönségnek egyesített erejében is fel fogja a szükséges segítséget találni. Mert Méltóságod buzog ősi alkotmányunkért, erős védlője a törvénynek 's igazságnak, 's azért senkinek jussait letapodtatni nem engedi; Méltóságod tsak a jót, az igazat szereti; 's tiszteletben tartja a közvélekedést; mind ezekkel biztos reményt nyujt, hogy a törvényes rend ezen kormánya alatt lévő Megyében óhajtott erőben fog tartatni; 's egyszer'smind Nemzeti szorgalmunknak minden ágai, polgári társaságunkat éltető intézeteink szerentsésen fognak támogatatni; szóval Méltóságod a Hazafuságnak — ennek az egekig ható erköltsnek — gyakorlásában, szép példájával lesz vezetője ezen Megyebeli lel-

kes Hazafiaknak, ha bár az magának megkivánja is azon áldozatot, hogy senki magát, tsak a' Közjót szeresse.

Illyen meggyőződésből származott a' Tekintetes Karokban és Rendekben azon határtalan és őszinté bizodalom, melly Méltóságoknak minden jó szándékot 's igyekezeteit hathatósan fogja előmozdítani. Törvényes Előljárájokkal közös lesz már minden indulatjok; verseneznek, a' Fejedelemhez és Hazához tartozó hűségben, 's ezekért törvényes kötelességek szerint semmi áldozatokban hátra nem maradnak; törvényes szabadságaiknak gyakorlását pedig úgy intézik, hogy arra önmagokat is érdemeseknek mutassák, 's azt maradékaiknak hátra hagyassák; itt az árvák sorsa legnagyobb figyelemben 's dolgaik rendben tartatnak; itt az adózó népre — mellyben gyökeredzik a' Nemesség ereje, és a' Haza gazdagságának előmenetele, különös gond és pártfogás vagyon; itt a' Nemzeti szorgalomnak, és tsinosodásnak kutfejei és segéd-eszközei legnagyobb iparkodással kikerestetnek 's előmozdítatnak; itt a' nyilvánosság, a' tanátskozásbeli szabad-

ság, és igazság szeretete a' közdolgokban sinormértékül szolgálnak: mind ezek Méltóságodnak Elölülése alatt tovább is virágozni, 's kormányozásbeli törvényes Hatalmát öregbitni fogják.

Hasonló lélek éleszti a' Tekintetes Tiszti Kart, mellyet a' Közbizodalom a' törvényes, rendeléseknek és végzéseknék tellyesítésére kiválasztott; tellyes szorgalommal, illő megfontolással és részrehajlás nélkül igyekszik ez a' reáadott, szélesen kiterjedő kötelességeket, tetemes foglalatosságokat végrehajtani. Ezen Tiszti Kar tiszteli a' törvényes felsőbbséget, ugyan azért Elöljárójának a' Közjóra 's törvények betöltésére intézett lépéseit tellyes erővel követni fogja, oda intézván minden törekedéseit, hogy a' benne helyheztetett bizodalomnak megfelelhessen, és a' közmegelégedést, az erénynek jutalmával, az ön belső megnyugovással elnyerhesse; Méltóságodnak bölts és szelíd vezérlése alatt az elejbe szabott ösvényen, örömmel, és készen fog előhaladni; mert el vagyon hitetve, hogy az érdem jutalmat, az igaz pártfogót, a' gyarloságból hibázó pedig — mert mást

képzelní se lehet — kegyesen útba igazító Atyát fog Méltóságodnál találni.

Ezen szerentsés helyheztesítésben talál-
tatik fel azon boldog állapot, melly minden társasági egyesületnek állandóságát teszi; mert a' kormányzó és alattavalók közt a' tökéletes költsönös bizodalom szüli az egyetértést, a' köz akaratot, melly minden nagy dolgoknak 's a' közboldogságnak rugója. Mellyre nézve ki kételkedhetne tsak egy pillantatig? hogy Méltóságod ezen Nemes Megyének Elöljárói fényes hivatalát szinte olly szerentsével, mint ditsósséggel fogja viselni; hogy ezen Megyének hajóját, akár melly szélvésznek ostromolják azt jövedőre, még is csendes vizekre és a' hazai boldogságnak kikötőjébe fogja kormányozni. Nints is más óhajtása, nints forróbb kívánsága ezen Megye Közönségének, mint az, hogy Méltóságod ezen kormányt soká vezethesse, Megyénknek, sőt egész Hazánknek diszére, boldogságára, Úri Nemzetségének tekintetére, virágzására.

E' köz örömnék és belső érzésink nyilatkoztatásának közepette int a' ba-

rátsági kötelesség, azon Úri Vendégekhez, kik ezen Nemzeti Ünnepet nem csak a szomszédból, hanem messze földről is megjelenésekkel diszesítették, fénnjét öregbítették, Hazai alkotmányunknak szeretete vezérlette idejöttöket, hogy törvényes Elöljárónkhoz, és Országunk egyik Oszlopemberéhez a' köztiszteletnek kijelentésében részt vegyenek; szerentsésnek tartjuk Megyénket, hogy illy számos, valódi Hazafiakat kebelébe fogadhat, köszönjük legszívesebb barátsággal és buzgó atyafiságos indulattal ezen fáradságokat, mellyet úgy tekintünk mint a' költsönös bizodalomnak és köz egyetértésnek zálogát. Adja a' Magyarok Istene! hogy illy egyetértés erős lábon álljon kedves Hazánk minden részei között; hogy a' nyilvánosság által mind inkább erősödvén a' közvélemény, egyesült akarat lelkesítse Hazánk minden fiait! Illy egyesült akarral kívánjuk most, is hogy éljen alkotmányos szabadságunk! Éljen és soká szerentsésen országoljon annak Felséges Attya és Megtartója! Éljen a' mi törvényes Elöljárónk és szeretve tisztelt Fő-Ispányunk! —

Beszéd

mellyet

Méltóságos

Kaposmérői

MÉREY SÁNDOR

Ő Nagyságának,

a' Királyi Személyes Jelenlét Törvényszékbeli

Helytartójának', Tekintetes Nemes Somogy

Vármegye Fő-Ispányi Hivatalába lett

Beiktatásakor,

midőn

az új Vármegyeház alapjába az Emlékírás letétetnék

1832-dik esztendei Május 1-ső napján

tartott

Gróf Schmideg József,

mint Tekintetes Somogy Vármegye

építési Választmányának

E l ö l ü l ő j e.

1800

Wells

1800

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

Wells

II.

Méltóságos Királyi Kamarás, és
 Udvari Tanácsos, Királyi Személyes Jelenléte Törvény-Széki
 Helytartója, Fő-Ispány Uram!

Tekéntetes Nemes Vármegye!

Általjános igazság az: hogy minden
 tettnek, melly a' társaság köz javát 's
 virágzását eszközteni óhajtja, mozdíthatatlan talpkövet, mint az idők fergetegivel küzdendő erény alapot, kell vetni, melly szükséges feltétel ha elmulasztatik, vagy igaztalan elvekből szerkeztetik össze, a' fejedelmi telepszékek rengenek, a' polgárok közt a' személyes, tetti, 's birtoki bátorság sokféle ágazati hervadozásnak indulnak. Ily

nagy igazságnak sikere szeretett Hazánk-
 nak sok századok oltá élő bár viszona-
 tagos fenlétele, mert, hízékedés nélkül
 mondhatjuk: él még a' Magyar Nem-
 zet, mivel van saját Királya, Or-
 szága, 's Polgári Alkotmánya, melly
 nemzeti életjelek eltűntek volna, 's a'
 honni nyelvnek — ez életérnek verni
 szüntét idegen hangokból alkotott bús
 dallok siratnák a' pannoni ajkokon, ha
 polgári alkotmányunknak talpfenekét a'
 leggyakrabban győzni szokott vitézség
 2-ik András arany Bullája le nem tették
 volna, 's csak ezeknek köszönhetjük,
 hogy Sajónak vérrel habzott hullámjai,
 Varnának szomorú lepelbe borult tájéka,
 's Mohácson ránk tsattant egyenetlenség
 's bosszú tsapása Árpád onokáiban 'a hős
 vérnek tüzet ki nem oltották, 's nekünk
 Utóknak, hála az egyetemet Igazgató-
 nak! még szabad a' Magyar ég alatt len-
 gedező levegőt szabadon lehelni. Ezek
 így lévén a' kétségen túl emeltetett az
 is, hogy a' Szabadság számos oszlópi kö-
 zül valók a' Vármegye Házak is, azon
 Nemzeti - Intézetek, hol a' Gyűlések,
 polgári 's büntető Törvény - Székek tar-

tatván, azok a' honni rendelések végrehajtásának legtzélerányosb eszközei, a' különféle sérelmek orvoslói, az önkény hatalmas gátjai, az ifiúság tanúhelyei: megkivántatik tehát, hogy illy magos tzelhoz díszes, és kényelmes épületek emeltessenek, 's minthogy ezen Tekintetes Nemes Megyének előbbi Vármegye Házán, a' régiségnek terhei feküvén omladó állapotban sorvadott, ezen viszony egy új építésére buzdította ezen Tekintetes Megyének Karait és Rendjeit, kiknek kebele a' Nemzeti jónak megtartásáért, 's ha ez, bármelley kis részben is hamvatag felhő alá vonulna, felderítésére gyuladván, ók ezen munkát tüzzel kezdék, 's álhatatosan folytatják az adózó Népnek részinti hozzájárulásával, igazságos lévén, hogy melly haszonból mindenik fél részesül, annak felállítására mindenik ön erejét is áldozza, a' Tekintetes Karok és Rendek pénzrel, 's más eszközökkel, ók kézi munkával, 's szekerezzel teljesíték kötelességjüket, legméltóbbak hát a' Tekintetes Karok és Rendek, hogy az építési Választmány nékik forró köszönetét nyilvánosítsa,

azon szerentséjének örvendezvén, hogy a' Tekintetes Vármegye betses bizodal-
mából e' tárgyban részesülhetett, melly
jutalmazó érzete után

Mielőtt ezen Választmány több ezen
tárgyban érdemmel fénylő Férfiainak ha-
zafiságát itt nyilván kedves emlékekkel 's
tisztelettel felhozná, a' most hevesen
meglepő, Fő-Ispányi beiktatás által oko-
zott áradozó öröm érzeményeinek enged-
nie kell, itt szemlélvén a' köz kívánság-
gal óhajtott Méltóságos Kaposmérői Mé-
re y S á n d o r Ó Nagyságát, a' Királyi
Személyes Jelenlét Törvényekben Hely-
tartóját, kinek mint tulajdon erényivel
előment Férfiúnak ezen Nemes Megyé-
nek Fő-Ispányi Székére való kinevez-
tetése 's beiktatása Királyunknak az
érdemre kiterjedt fejedelmi figyelmét
hirdeti, 's ezen Tekintetes Megyét
olly nagysággal ajándékozza meg,
kiben ezen Tekintetes Megyének Ka-
rai és Rendjei hiv Kormányozójo-
kat, a' gyakran gyám nélkül sin-
lődő igazság áldozati segítő pártfogó-
jokat fellelni reménylik; meglévén még
azon kedvező tekintettel is áldva, hogy

Ó Méltóságának Nemzetsége ezen Megyéből vévén eredetét, a' Megyebeliekkel szorosb összeköttetése által a' Teintetes Karokat és Rendeket legtellyesb bizodalommal és szeretettel tölti el, 's a' mit a' hív emlékből lévő Gróf 'Sigray József Ó Fő-Méltóságának, ezen Megye néhai Fő-Ispányjának, halálával veszettek, most bús érzetektől kiemelkedvén az Isteni Gondviselés kedvezését áldva magasztalják, 's hogy ezen Várme-gye-Ház talpköve letétele annál több öröm és fény tartalma legyen, e' Megyebéli Innepet a' Fő-Ispányi beiktatással óhajták diszesíteni, melly alkalommal

Tartozásának ismeri ezen építési Választmány boldogult Gróf 'Sigray József előbbi Fő-Ispány Úrnak ezen építés tárgyában a' felsőbb helyeken foganattal tett közbenjárását tisztelettel felhozni, 's ezen tettét hamvaival együtt áldással tetézni, nem különben —

Sáárdi Somssich Pongrátz mostani Al-Nádor Ó Nagyságának, akkori Első Al-Ispánynak, valamint minden tekintetben, ugy ezen építési tárgyban jelesen kitündöklött, nyájas barátsággal buzdí-

tott felszóllításait, fáradni nem tudó, ország szerte ismért hazafiságát mint máskor, úgy most újjolag megköszönni, ki ezen intézetnek alapját megvetvén, a' mi zordonnak látszott, azt könyüvé tenni, a' gátokat mély bélátással elhárítani, az eszközök megszerzésében jeles részt venni Nemzeti örömmek, és kötelességnek ismért, 's ime itt az a' pont! mellyből ezen épület léte mintegy megmozdulván, annyira emelkedett, hogy az építés munkája az óhajtott czélhoz közelítene, melly kedvesen említett Hazánkfiak buzgóságának rövid érintése után —

Köszöni az Építési -Választmány az építés ideje alatt foglalatoskodó Megyei Tiszti Karnak buzgó 's áthatatos pontosságát, 's azon serénységét, melly által kiki ezen érdemben a' mi hatás körébe esett, híven tellyesíté, melly tisztelt Osztályban Tekintetes Nagy-Atádi Czindery László szeretett Első Al-Ispány Úrnak a' szent hazafiság zöld koszoruját megnyerte, jeles érdeme a' köz figyelmet, 's hála' érzeményeket legnagyobb mértékben bírja, ki a' hathatós felszóllítá-

sain kívül, melly dús sikerrel áldottak meg, mindenhol és mindenekben előlépéssel, vonzó példa-adással, önnön bőadakozásával segéd-kezeket nyújt, elszánt készséggel sürgeti a' nemes czélt, gondolkozását ama törvény vezérelvén: *Nil actum reputans, siquid superesset agendum.* Vegye hát a' Tekintetes Első Al-Ispány Úr az építési Választmánynak szíves köszönetét olly tisztelet-jel gyanánt, melly a' jó tetteket híven őrzi, emlegeti, és mások buzdítására fordítja. — Végre

Legyen nekem is szabad alázatos köszönetemet 's háláadó szívből gerjedt érzéseimet a' Tekintetes Karoknak és Rendeknek nyilvánossá tenni, hogy általam mindég áldandó kegyes bizodalmokat bennem helyheztetvén, ezen építési Választmánynak Elölülőjévé tenni méltóztattak, társokká azon munkás Tagoknak, kik köz tanácskozások — mindenre kiható figyelmekkel a' czél elérésére serényen törekedtek, melly szíves fáradozásokat, 's elszánt készségeket imé ezennel forró köszönetemmel viszontagolom, kérvén egyetemben a'

Méltóságos Fő-Ispány Urat, hogy ezen épület' talpköve letételére készített emlékirást aláírás végett áltvenni 's felolvastatni méltóztassék.

Ime tehát ezen napon, melly a' Méltóságos Fő-Ispány Urnak beiktatásával 's a' nevezett Talpkő letétele által Megyebéli Inneppé lett, határtalan örömben, nemes vigság ömledez mindenik keblében, teljenes reménylven, hogy Fő-Ispány Urunknak kormánya alatt majd új hasznos Intézetek veendik eredeteket, 's e' Megye a' tekélynek pályáján előbbre halladand annál is inkább: mivel az érdemeket jutalmazó Ferentz Királyunk a' sok század óta megromladozott Hazának sebeit orvosolni, a' Rendszeres országos munkák által minden tárgyakban a' felvilágosodás fáklyájánál visgált szabad alapokra épített törvény oszlopokat állítani, az egész pannoni meny alatt a' Nemzeti erény és szellemet közlélekké tenni örömmel tapasztaltatik, azon méltán ditsőnek nevezett tette által is: hogy a' Magyar Academia a' Magyar nyelvet terjesztvén és tsinosítva szaporítván; 's melly ajkakon idegen hang

rebegett, ott honnosítván, felnyitá az arany századnak kapuját, melly a' Magyar előtt majd a' vad Muzulmannok által, majd a' kaján Szomszéd fondorkodásával gyakran bezáratott. — Engedje hát a' magokra vigyázó Nemzetek életére gondot viselő Isten, hogy Királyunk sokáig éljen, Honnunkban bőség áradozzék, 's minden kitettében szabadság leheljen, engedje, hogy Megyénk' Tisztelt Méltóságos Fő-Ispány Urat hosszú élettel 's fényes áldásával boldogítsa, ő pedig minket kegyes szívességébe zárjon, kik vig örömmel kiáltjuk:

Éljen a' Király!

Éljen a' Haza 's Szabadság!

12.

*Nemes SOMSSICH LŐRINTZ Tanuló
Ifjú által elmondott Beszéd.*

Ama nevében 's tetteiben valóban nagy Férfiu Sándor, midőn Diogenest látogatásával megtisztelé, panaszzra fakada a' Bölts, hogy nagy vendégének elejbe áltával tőle a' mindeneket éllesztő napnak kedvessége elfogódnék :

Ellenkező történik ma mi vélünk, midőn Tégedet Nevedben 's Tetteidben Sándort tisztelni szerentsénk vagyon. — Nézz körül! Atyáinknak tisztos, és a' mi reményi képeinken a' szeretettel vegyes tiszteletnek öröm-jeleit olvashatod, melly nem az alacsony hízelkedés lelkének, sem az ékes szóllás mesterségének, hanem sziveket hódító erőnyidnek míve, mellyek Tégedet egyebeken fellül emeltek, hogy magosabban állva többekre száljanak napjaidnak éllesztő sugári.

Legyen áldott hozzánk érkeztted, kinek én minden tanuló társim nevében egy szives: Hozott Istent! mondok, őket magammal együtt kegyes Atyáskodásodba ajánlom. Mondotta Somssich Lórintz a³ Szelíd Tudományok első évi halgatója.

*Nemes HERTELENDY JÁNOS Tanuló
Ifjú által elmondott Beszéd.*

Patere Illustrissime Domine, ut Instituti hujus literarii gratulantium Moderatorum vocibus suam quoque adjungat Juventus Inclytae hujus Provinciae in spem dulcis Patriae adultura, et honoribus Tuis penitus devota laetitiam publicam plaususque adiuvet, quibus Te ob praecleara merita per Sacratissimam Majestatem ad Supremi Comitum Officium Clementissime promotum omnes prosequuntur. Patere inquam Illustrissime Domine! Juventutem Gymnasticam communis laetitiae esse consortem. —

Quapropter, si nobis etiam optimarum Artium alumnis nostra quoque vota proferre per Te liceat, id unum summo cordis affectu precamur, precabimurque omni tempore, ut tanta Tibi in hac magnifica functione, quae iam iam humeris Tuis incumbit, in omni vita felicitas obtingat, quantam Virtutum Tuarum splendore mereris, sic erit maxima. —

Nunc id restat, ut Deum ter Optimum Maximum fervidissimis exoremus precibus, obtestemurque, ut Te seros in annos Optimo Principi, Patriae, Literis, et si nos his miscere licet, nobis quoque incolumem servet. Quod dum iterum iterumque a Fonte bonorum omnium eo, quo ista vovemus, animi nostri fervore exoraturi sumus, nos praepotenti Patrocinio, singulari Favori et Gratiae Tuae impense commendamus, Dixi. Joannes Hertelendy, Secundae Humanitatis Alumnus.

Felirások

mellyek

a

Kivilágosításkor

előfordútlak.

Föreläsning

och

Kivilds församling

af föreläsning

A' Nemes Vármegye Házának 2-ik
emeletében, és föld szini ablak-
jaiban rendre 12 méts — a' Nagy
Palota ablakjai képekkel ékesítve,
jelesen az

1-sőben

A' régi Szigetvár festve, alatta

Szigetvár: — hol a' hős Zrinyi dicsőn
küzdött, példája
Annak, hogy a' Magyar előtt, szent a'
Király 's Hazája.

2-dikban

Két személy koszorúkat váltva, ezen felírás:

A' Kormány bölcs, a' Népség szabad'
igy koszorut
felváltva szerentsések, Tartsa örökre az
Ég!

*

3-ikban

*Egy Genius, jobbában koszorút, baljában fá-
lya — Egy kotzán a' Vármegye Czimere —
irva:*

Teged' az Ég közibünk hoz, védve az
Angyala által:
Tudja: hogy e' Tájék Védje, hatalma
leszel.

4-ikben

A' szerentse Kereken állva festve —

a l a t t a :

Jádzi szerentsének Vándor sebes utja,
de reptén
Foghatod üstökönél, benned Erény ha
vagyon.

5-ikben

Régi Visegrád Vára festve —

a l a t t a :

Hajdani fényünk' emléke
Mátyás lakta Visegrád!
Mi Onokák, bár kesergve,
Tekéngetünk fel reád;

De ha mult' 's jelent nézzük.

Még szebb kort érünk, reményljük.

Ezen öt ablakok alatt nagy betűkkel, világítva

MÉREY SÁNDORNAK.

*Ugyan Vármegye háza előtt 26 oszlopok, árku-
sokkal, 1000 métsékkel ékesítve, közte zöldellő
hat fenyő. Belül a' felvezető 67 lépcsőkön
260 méts.*

A' Város Notariussa lakjánál

1-ső ablak

Kaposvár várva vár tisztelettel

Áldozván; Mérey nagy Nevednek.

2-ik ablak

Méreynek a' VIRTUS hősének

FerenCz keDVesének

régI Vér örökössének

A' haza HIV Flának

böLCs Igazgatónak

a'

régI erős kaposVár gyenge poLgárai

Az Uradalmi Tisztartó lakjánál

*Festve buza kéve, szálló fürtös ággal kötve,
körüle gazdasági eszközök, — írás*

Lantja Apollónak bár nem zeng itt; De
Ceresnek
Áldásit hintjük Mérey buzgva Reád.

A' Déak oskolák előtt

*Egy két öl magas Pyramis, körül véve apróbb vi-
lágos oszlopokkal, 's ezek lántzal kötve.*

1-ső oldalán

az Ország, Vármegye, 's Fő-Ispány' Czimere

írás :

Dupla kereszt ada bért Pelikán, jeles er-
demidért már:
Sas nyit utat, hogy több érdem emelje
Neved.

2-dik oldalán

Apollo, Minerva, ezek között korona, alatta :

Nyujtya rokon kezeit Te elődbe Miner-
va 's Apolló
Mérey! kit Tudomány 's munka ma-
gasra emelt.

Azok Fiait kegyesen pártolva fogadd el,
Kik tanuló pályát futnak ezen
Czim alatt.

3-dik oldalán

Alexandro Mérey de Kaposmére
Praesidii Provinciae de Simighio
Inmortalis Herois Zrinii sanguine decorae
Pio
Fideli

Jure felici, de Patria et Rege meritissimo

Generoso Equiti, optimo Civi

Piissimo Patri

Provido in Consiliis

Aequo in Judiciis, Toga Claro

hoc venerationis monumentum.

D. D. D.

S. P. R. G. K.

Ugyan a' Deák oskolák részéről

a' Templom kerülete, és a' Nemzeti Oskolák zöld
ágokkal borítva, középen egy 1½ öles Csillag
alatta égő betűkkel:

M a i u s i.

4-dikben

Vármegye Czimere festve, alatta:

Sas! mérész szárnyal jutva kezet fogsz
A' Pelikánnal, 's így Csillagod újra
derül.

A' Szent Jánosnak az útsza köze-
pén álló Kápolnájának elején
ékes világítással:

M. S. É.

Plébánia Háznál lángoló áldozat

alatta:

LegIs proVIDentIa
regIs AVgVstI CLeMentIa
AuCto InAVgVrato.

V á r o s H á z á n á l

1-ső ablak

Áldással fogadunk
Áldással légy közöttünk.

2-dik

Sziből fon koszorút a' Nép, tisztelve
erényid.

3-dik

Mérey jót ÉRE
Igazágtól buzgó ÉR
Melly egyeránt MÉR
De a' gonoszoknak RÉM.

4-dik

Bár nem tündöklük, sziből hódolva
belől ég.

5-dik

A' Nép 's Tanáts bizodalma
Karmányozók szép jutalma.

Ismét a' Deák oskoláknál egy sötétes helyen:

reVererI. VIRTUTE, TRIBIQUE
pUBLICE LITARE DOCTI.

A' Zsidóság a' Kaposvize mellett
 egy tiszta téren hosszan nyuló
 fenyőfák világítva két sorral,
 a' bemenetelnél — a' nap vi-
 lágítva

a l a t t a :

szIVes soMogy Fla 's Attya!
 Igaz kebeL, honnI héVeL
 VárVa Vár Itt tIszteleLleL
 IzraeL ÁLDozatja.

Alul: bőség szarva.

*A' messze benyuló fűkkel beültetett út (Alée)
 végén két Pyramis áldozat edényekkel, kö-
 zépen a' Mérey Czimer Grif és Pelikán*

i r á s :

Drága kints' órje
 Kegyeség példája
 Párasulva.

A l á b b :

Moyses hegytetőn állva, kezében a' 10 parancsolat

a l a t t a i r á s :

Moyses az Urnak szent Törvényét adta
 előnkbe,
 Tiszteletedre negyed pontja ma fény-
 lik imitt
 Hirdete az Törvényt, Te vagy annak
 Gyámolya, 's Órje,
 Ór-Attya és gyámoly, szent legyen a'
 Te Neved.

A' Kapos vizén keresztül.

Köszikla forma vilagítva, 's be vésvé:

Hegy, völgy, 's vizek erei
 Hangozzák: Éljen Mérey.

Az Uraság Földmérője házánál.

1-ső ablak.

Fontmérték rajzolva,

a l a t t a :

Igazság

M. Él-

2-dik

könyv alatta :

Törvény

Él-jen.

Fatér Professor Úr házánál :

Tűzokádó hegy

alatta :

Etna Vesuv távul — honnunkban nintsen
 is illy hegy;
 Van szív, melly érted Muzsa Barátja
 lobog.

Gróf Schmideg Szállásán.

1-ső ablak.

A Törvény könyvei rajzolva

a l a t t a :

Törvénynek,

2-dik

Koróna

a l a t t a :

Királynak

3-dik

Két Kard

a l a t t a :

Szabadságnak

4-dik

fenírás:

Védlője éljen.

—————

A' Gyógyszertár ajtaja előtt :

Helyes Oszlopok világítva, köztök

Méreyo Laetam Somogy! remis atavis
 hunc
 Divus mittit Rex, ut nova secla fluant.

Kapotsfi Úr házánál :

1-ső és 3-dik ablakban

Aldozatot mutató edény.

2-dikban

középett a' Fő Ispány Czimere

a l a t t a :

Áldozol a' Honnak Te,
 Mi Néked Attya Megyénknek.

101-8000

DEBRECENI EGYETEM KÖNYVTÁR
Lelt. 19892-1984

757305

2005

757305

1832.